

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 14' 6)

ΟΡΘΟΔΟΣΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ωνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 115ον | Σεπτέμβριος 2025 | 4403

ΑΓΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Εἶδαμε σὲ προηγούμενα τεύχη τὴν ἀποστολικότητα καὶ τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Τρίτο χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἡ ἀγιότητα αὐτῆς. «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἁγία, στὸ μέτρο πὸν ἅγιος εἶναι καὶ ὁ Χριστός, ἡ ἀόρατη καὶ μυστικὴ τῆς κεφαλῆς. Ὅπως δὲ θὰ ἦταν βλάσφημο νὰ ἰσχυριστοῦμε ὅτι δὲν εἶναι ἅγιος ὁ Θεός (ἡ θεία τῆς ὑπόστασης), ἄλλο τόσο θὰ ἦταν βλάσφημο νὰ ποῦμε ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία, στὴν ὁποία ἐνοικεῖ ὁ Θεός, δὲν εἶναι ἁγία καὶ ἄμωμη. Κατόπιν, ἅγιο καὶ πηγὴ ἀγιότητος εἶναι καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖο τὴν ἐμψυχώνει καὶ τὴ ζωοποιεῖ, ὅπως ἁγία εἶναι καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, πὸν συγκροτεῖ τὴν ὅλη τῆς ζωῆς, τὸ ἦθος καὶ τὴν πνευματικὴ τῆς ὑπόστασης. Τέλος, εἶναι ἁγία, διότι ἅγιος εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεώς της, ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει στὸ νὰ ἀγιοποιήσει τὰ μέλη της καὶ νὰ τὰ ἐνώσει ἐσωτερικὰ μὲ τὸν Θεό. Ὅλα αὐτὰ συνθέτουν τὴ μεταφυσικὴ ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία διασφαλίζει ἡ φύση καὶ ἡ θεία τῆς προέλευση»¹. Συμφώνως μὲ ἄλλον Καθηγητὴ Θεολογίας, «ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἁγία ὄντολογικῶς καὶ ἠθικῶς. Καὶ ὄντολογικῶς μὲν εἶναι ἁγία ὡς ἔχουσα κεφαλὴν τὸν ἀναμάρτητον Θεάνθρωπον καὶ ψυχὴν αὐτῆς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, γενικώτερον δὲ ὡς ἀρρήκτως συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἠθικῶς δὲ ὡς ἐξαγιαζούσα τὰ μέλη αὐτῆς τὰ ἐπὶ τῆς γῆς»².

Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ ὡς γνωστὸν τὸ Σῶμα τοῦ ζώντος Χριστοῦ, καὶ ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς εἶναι πανάγιος καὶ ἀναμάρτητος, γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ τὸ Σῶμα Του εἶναι στὴν οὐσία του (ὄντολογικῶς) ἅγιο καὶ ἀναμάρτητο. Στὸ Σῶμα αὐτὸ εἰσέρχονται οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς πίστεως καὶ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος, μέσῳ τοῦ ὁποῖου καθαρῶνται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία (τὴν προπατορικὴν τὰ βρέφη καὶ τὴν προπατορικὴν καὶ προσωπικὴν οἱ ἐνήλικες), καὶ ἔτσι ἐντάσσονται ὡς καθαρὸι καὶ ἅγιοι στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία δὲν ἔχει «σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων», ἀλλὰ εἶναι «ἁγία καὶ ἄμωμος» (Ἐφεσ. 5: 25-27). Οἱ πτώσεις σὲ θανάσιμο ἁμάρτημα ἀποκόπτουν προσωρινῶς τὰ ἀσθενῆ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς πεπτωκότες χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι μποροῦν μὲ τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως νὰ ἐπανέλθουν στοὺς κόλπους τῆς ἁγίας καὶ ἀμώμου

Ἐκκλησίας. Ἔτσι κατανοεῖται πῶς, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἁγία, περιλαμβάνει (προσωρινῶς μέχρι τὴν μέλλουσα Κρίση) καὶ ἀτελῆ ἢ ἄρρωστα ἢ ἁμαρτωλὰ μέλη. Κατὰ τὴ στιγμὴ τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος στὴν παραβολὴ Του διδάσκει, πρόκειται νὰ χωρισθοῦν ὀριστικῶς καὶ αἰωνίως τὸ σιτάρι ἀπὸ τὰ ζιζάνια τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῆς γῆς συναυξάνουν (βλ. Ματθ. 13: 24-30).

Ἡ ἠθικὴ διάσταση τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ δυνατότης νὰ καταστοῦν ἅγιοι ὅλοι οἱ βαπτισμένοι χριστιανοί. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὰ Μυστήρια καὶ τὰ λοιπὰ μέσα τῆς θείας Χάριτος προσφέρει τὴ δύναμιν καὶ τὴν ἐνέργειαν, γιὰ νὰ ἐξαγιασθοῦν οἱ ἐπιθυμοῦντες χριστιανοί. Ἡ Χάρις τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ χορηγεῖται ἀφθόνως σὲ κάθε ἱερῆ Ἀκολουθία καὶ κατ' ἐξοχὴν στὴν τέλεση τῶν ἱερῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ προσευχὴ, ἡ νηστεία, ἡ ἄσκηση, ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ περισυλλογή, καὶ γενικῶς ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, συμβάλλουν στὸν ἁγιασμό τῶν ἀνθρώπων. Ἐπὶ πλέον, οἱ ἥδη δικαιωθέντες καὶ δοξασθέντες ἅγιοι, ὡς μέλη τῆς θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας, βοηθοῦν μὲ τὴν προσευχὴν καὶ

Ἡ ἠθικὴ διάσταση τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ δυνατότης νὰ καταστοῦν ἅγιοι ὅλοι οἱ βαπτισμένοι χριστιανοί.

τὴν παρεμβάσεις τους τοὺς ἐπὶ γῆς ἀγωνιζομένους χριστιανούς, γιὰ νὰ ὀδηγηθοῦν στὴν ἀγιότητα καὶ στὴν θέωση. Στὸ ἔργο τοῦ ἁγιασμοῦ τῶν πιστῶν χριστιανῶν συμβάλλουν καὶ οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μὲ τὴν δικὴν τους παρεμβάσεις καὶ ἐπεμβάσεις.

Ἡ ὑπαρξὴ ἁμαρτωλῶν ἐντὸς τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας δὲν βλάπτει οὔτε μειώνει τὴν ὄντολογικὴ ἀγιότητα αὐτῆς, ὅπως δὲν ἐμειώνετο ἡ ἀγιότης καὶ ἀναμαρτησία τοῦ Κυρίου μας, ὅταν συγχρωτίζετο μὲ ἁμαρτωλοὺς κατὰ τὴν ἐπίγειο παρουσία Του. Ὁ Ἰδιος δικαιολογοῦσε τὸν συγχρωτισμὸ αὐτὸ μὲ τὴν περίφημη φράση ὅτι «οὐ χρειαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες» (Λουκ. 5: 31). Καὶ ἡ Ἐκκλησία ὡς ἀποστολή της ἔχει τὸν ἐκούσιο ἁγιασμὸ ἀκόμη καὶ τῶν μεγαλυτέρων ἁμαρτωλῶν. Γι' αὐτὸ στὰ Συναξάρια ὑπάρχουν πολλὲς περιπτώσεις μεγάλων ἁμαρτωλῶν, οἱ ὁποῖοι μετενόησαν καὶ κατῳρθώσαν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας νὰ καταστοῦν ἅγιοι καὶ ὑποδείγματα μετανοίας.

- 1 Ἀνδρέα Θεοδώρου, *Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν* (Ἀθήνα: Ἀποστολικὴ Διακονία, 2019³), σ. 282-283.
- 2 Νικολάου Μητσοπούλου, *Θέματα Ὁρθοδόξου Δογματικῆς Θεολογίας* (Ἀθήναι: Παν. Ἀθηνῶν, 1983), σ. 248.

Μάρτυρες τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς

Τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (ἡ ὁποία τὸ 2025 πέφτει στὶς 7 Σεπτεμβρίου) ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ μνήμην τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ποὺ μαρτύρησαν κατὰ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ. Ὅλως ἰδιαιτέρως τιμῶνται οἱ ἅγιοι μνησπολίτες Σμύρνης Χρυσόστομος (1867-1922), Κυδωνιῶν Γρηγόριος (1864-1922), Μοσχονησιῶν Ἀμβρόσιος (1872-1922), Ἰκονίου Προκόπιος (1859-1923) καὶ Ζήλων Εὐθύμιος (1876-1921), ποὺ ὅλοι μαρτύρησαν καὶ ὅλοι ἔχουν ἀγιοκαταταχθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας.

Τὸ μαρτύριο ὄλων αὐτῶν ὑπῆρξε πέρα συνειδητῆ θυσία γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὰ τὰ ὅσα προφητικὰ εἶπε ἀπευθυνόμενος στὸν Πατριάρχη ὁ ἔθνομάρτυρας ἅγιος Χρυσόστομος Σμύρνης, τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς του σὲ Μητροπολίτη Δράμας, στὶς 23 Μαΐου 1902: «*Ὡς ὅλη τῆ καρδιά καὶ ἐν ὅλη τῆ διανοίᾳ θὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, καὶ ἡ μήτρα, τὴν ὁποίαν αἱ ἅγιοι χεῖρές σου ἐναπέθεσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἐὰν πέρωται νὰ ἀπολέσῃ ποτὲ τὴν λαμπηδόνα τῶν λίθων τῆς, θὰ μεταβληθῇ εἰς ἀκάνθινον στέφανον μάρτυρος ἱεράρχου*». Ὅπερ καὶ ἐγένετο, εἴκοσι χρόνια ἀργότερα.

Ἡ ἔορτὴ μὲ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴ μνήμην ὄσων μαρτύρησαν κατὰ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ θυμηθοῦμε καὶ νὰ θυμίσουμε τὴν πιὸ βασικὴ ἴσως διάσταση τῆς μικρασιατικῆς τραγωδίας, τὴν ὁποία κατὰ κανόνα ἀγνοοῦμε. Καὶ ὅμως, λίγα μόλις χρόνια πρὶν τιμήσαμε τὴ συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπὸ τὴ μεγάλη Καταστροφὴ. Ἀκούσαμε καὶ διαβάσαμε πολλὰ γιὰ τὰ ὅσα ὑπέφεραν ἀπὸ τοὺς διωγμοὺς οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, θρηνήσαμε καὶ θρηνοῦμε τὸν ξεριζωμὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Λίγοι ὅμως βρέθηκαν νὰ θυμίσουν καὶ νὰ τονίσουν τὴν πιὸ ἀπλῆ καὶ μεγάλη ἀλήθεια: ὅτι οἱ διωγμοὶ δὲν στρέφονταν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ ἐναντίον τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων κατὰ τὸ θρήσκευμα.

Πραγματικά, τὴν ἐποχὴ τῶν κατακλυσμιαίων γεγονότων ποὺ προηγήθηκαν τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς καὶ τὴν ἀκολούθησαν, τὴν ἐποχὴ τῶν φρικαλεοτήτων τῶν Τούρκων, εἶναι σημαντικὸ νὰ καταλάβουμε ὅτι κανεὶς δὲν ἄγγιζε τοὺς Ἕλληνες κατὰ τὴν καταγωγὴν ποὺ εἶχαν προσχωρήσει στὸν μουσουλμανισμό· διότι αὐτοὶ λογίζονταν πιά Τούρκοι. Θύματα ἦταν ἀποκλειστικὰ ὅσοι εἶχαν ἀρνηθεῖ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλὰ καὶ κατόπιν, μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν, ποὺ ἐπισφράγισε τὴν τραγωδίαν τοῦ ξεριζωμοῦ, εἶναι σημαντικὸ νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι κανένας δὲν ὑποχρέωνε ὄσους ἦταν Ἕλληνες κατὰ τὴν καταγωγὴν νὰ ἐγκαταλείψουν τὶς ἐστίες τους στὴ Μικρὰ Ἀσία. Τὸ κριτήριο γιὰ τὴν ἀντα-

λαγὴ ἦταν πεντακάθαρα ἡ θρησκευτικὴ ταυτότητα, ὅχι ἡ ἐθνικὴ καταγωγὴ. Ἡ σύμβαση τῆς Λωζάννης, ποὺ ὄριζε τὴν ὑποχρεωτικὴ ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν, δὲν ἔκανε καθόλου λόγο γιὰ Ἕλληνες καὶ Τούρκους. Προέβλεπε τὴ μετακίνηση τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων τῆς Τουρκίας στὴν Ἑλλάδα, καὶ τῶν μουσουλμάνων τῆς Ἑλλάδας στὴν Τουρκία¹. Στὴν Ἑλλάδα μάλιστα εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ περίπτωση τῶν λεγόμενων Τουρκοκρητικῶν, δηλαδὴ τῶν Κρητῶν μουσουλμάνων, ποὺ κανεὶς δὲν ἀμφισβητοῦσε τὴν ἑλληνικότητά τους, καὶ οἱ ἴδιοι κατὰ κανόνα δὲν γνώριζαν καθόλου τουρκικά. Αὐτοὶ μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν ὑποχρεώθηκαν νὰ μετοικήσουν στὴν Τουρκία. Διότι, νὰ τὸ ξαναποῦμε, τὸ κριτήριο γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ ἦταν πεντακάθαρα ἡ θρησκευτικὴ ταυτότητα, ὅχι ἡ ἐθνικὴ καταγωγὴ.

Ἄν ἀγνοοῦμε λοιπὸν καὶ ὅσο ἀγνοοῦμε τὴ θρησκευτικὴ διάσταση τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς, πρακτικὰ ἀγνοοῦμε τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια, πρακτικὰ ἀγνοοῦμε τί ἦταν ἡ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ. Ἐχοντας πλήρη εἰκόνα αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς διαστάσεως, ὁ Ἀμερικανὸς πρόξενος στὴ Σμύρνη Τζῶρτζ Χόρτον (1859-1942), στὸ περίφημο βιβλίον του ποὺ ἐκδόθηκε τὸ 1926 μὲ τὸν εὐγλωττο τίτλο *The blight of Asia* (Ἡ κατάρα τῆς Ἀσίας), γράφει πρὸς τὸ τέλος τῆς Εἰσαγωγῆς:

«*Ἡ καταστροφὴ τῆς Σμύρνης δὲν ἦταν παρὰ ἡ τελευταία πράξη σὲ ἓνα σταθερὸ πρόγραμμα ἐξολόθρευσης τοῦ χριστιανισμοῦ σὲ ὅλη τὴν ἑκτασὴ τῆς παλαιᾶς Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας· ὁ ξεριζωμὸς ἐνὸς ἀρχαίου χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος τὰ τελευταία χρόνια εἶχε ἀρχίσει νὰ αὐξάνεται μὲ θαυμαστὸ τρόπο καὶ νὰ ἀνανεώνεται πνευματικὰ*»².

Καὶ λίγο παρακάτω, στὴν ἀμέσως ἐπόμενη σελίδα, ἀφοῦ ἀναφέρεται στὴν ἀπίστευτη μεθοδικότητα μὲ τὴν ὁποία προωθήθηκε αὐτὸ τὸ πρόγραμμα ἐξολόθρευσης, προσθέτει ὅτι αὐτὸ «*συντελέσθηκε μὲ ἀκατονόμαστες ὀμότητες, προκαλώντας θανάτους περισσότερους ἀπὸ ἐκείνους ὁποιοῦδήποτε παρόμοιου διωγμοῦ μετὰ τὴν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ*»³.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀλήθεια τὴν ἀγνοοῦμε τραγικά. Καὶ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ ἀντιληφθοῦμε γιατί συμβαίνει αὐτό: Φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι τόσο «τῆς μόδας» στὴν ἐποχὴ μας νὰ μιλάμε γιὰ πίστη καὶ θρησκεία. Ὅσο ὅμως δὲν ἀντιστεκόμαστε στὴ «μόδα», χάνουμε τὴν ἀλήθεια. Ὅχι μόνο σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ μεταφυσικά, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κατανόηση τῆς ἴδιας τῆς ἱστορίας.

1 Μὲ τὴν ἐξαίρεση τῶν ὀρθοδόξων τῆς Κωνσταντινούπολης, τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου, καὶ τῶν μουσουλμάνων τῆς Δυτικῆς Θράκης.

2 George Horton, *The blight of Asia*, The Bobbs-Merrill Company Publishers, Indianapolis 1926, σελ. 13.

3 George Horton, ὁ.π., σελ. 14.

Ἡ ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος

Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἔχοντας ἐντός του τὸ θέλημα τῆς γνώμης του, τὸ προσωπικὸ ἢ γνωμικὸ θέλημα, ὅπως ὀνομάζεται. Αὐτὸ τὸ θέλημα τῆς προσωπικῆς μας γνώμης μᾶς προτρέπει ἢ Ἐκκλησία νὰ τὸ ὑποτάσσουμε συνεχῶς στὸ θεῖο θέλημα· νὰ ὑπακούουμε δηλαδὴ ἐκουσίως καὶ αὐτοπροαιρέτως στὶς ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖες ἐκφράζουν τὸ αἰώνιο καὶ ἀμετάβλητο θέλημα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν κτίση ὁλόκληρη. Ἡ ὑπακοὴ αὐτὴ πρέπει νὰ γίνεται κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐξ ἀγάπης: «ἐὰν ἀγαπᾶτε με τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε» (Ἰω. 14: 15), μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος.

Ἡ ὑποταγὴ καὶ προσαρμογὴ τοῦ δικοῦ μας προσωπικοῦ (γνωμικοῦ) θελήματος στὸ θεῖο θέλημα χαρακτηρίζεται στὴν ἀσκητικὴ γραμματεία τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς «θυσιὰ» καὶ «ἐκκοπή» τοῦ ἰδίου θελήματος. Ὁ χριστιανὸς δηλαδὴ διὰ τῆς ἀσκήσεως μαθαίνει νὰ κόπτει, νὰ θυσιάζει τὸ θέλημά του, γιὰ νὰ πραγματώνεται στὴ ζωὴ του τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς δίδαξε ὅτι ἡ ὑπακοὴ στὸ θέλημά Του ὁμοιάζει μὲ μία θυσιὰ καὶ ἕναν θάνατο: «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν» (Μάρκ. 8: 34). Οὐδεὶς εἶναι εὐθετος στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐὰν «οὐ μισεῖ ... τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν» (Λουκ. 14: 26). Ἡ νέκρωση τοῦ ἰδίου θελήματος εἶναι σταυρὸς καὶ θάνατος γιὰ τὸν ἄνθρωπο: «ἐν καιρῷ βαθείας καὶ τελείας εἰρήνης οὐδὲν ἕτερον ἐπληροφορήθημεν εἶναι σταυρὸν καὶ θάνατον, εἰ μὴ τὴν παντελῆ τοῦ ἰδίου θελήματος νέκρωσιν»¹.

Μὲ τὴν ἐκκοπὴ τοῦ ἰδίου θελήματος ἀναγνωρίζεται ἐμπράκτως ὁ πιστὸς χριστιανὸς ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τὸ δικό του εἶναι τὸ πλέον κατάλληλο γιὰ τὴν περίπτωσή του καὶ τὴ συγκεκριμένη ζωὴ του. Ἐπίσης, ἐμπιστεύεται τῇ θεῖα πρόνοια ἀκόμη καὶ στὶς περιπτώσεις κατὰ τὶς ὁποῖες τὰ πράγματα ἔρχονται ἀντίθετα μὲ τὸ θέλημά του (ἀσθένειες, ἀντιξοότητες, δυσκολίες). «Γιατὶ τότε βλέπει κανεὶς τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ χωρὶς ψόγο καὶ κηλίδα, ὅταν ἀρνηθεῖ τὸ θέλημά του. Ὅταν ὁμως ταυτιστεῖ μὲ τὸ θέλημά του, δὲν βλέπει τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ εὐθὺ καὶ καθάριο ... Γιατὶ, πῶς εἶναι δυνατὸν ν' ἀνεχθεῖ κάποιον, ἢ νὰ θελήσει ν' ἀκούσει κάποια συμβουλή, ἐκεῖνος ποὺ θέλει νὰ γίνεται μόνον τὸ θέλημά του;»².

Αὐτὴ ἡ ἐκκοπὴ τοῦ ἰδίου θελήματος καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπο ταπεινὸ καὶ ἀνεκτικὸ ἀπέναντι στοὺς συνανθρώπους του· δὲν ἐπιθυμεῖ οἱ ἄλλοι νὰ συμμορφώνονται μὲ τὶς δικές του ἐπιθυμίες καὶ θελήματα, ἀλλὰ ἀνέχεται νὰ ἐπικρατοῦν οἱ ἐπιθυμίες καὶ τὰ θελήματα τῶν ἄλλων, μὲ τὴν προϋπόθεση,

βέβαια, ὅτι αὐτὲς δὲν ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ θεῖο θέλημα, δὲν ὀδηγοῦν σὲ ἁμαρτία ἢ αἵρεση. Ἔτσι ὁ χριστιανὸς προσαρμόζεται στὰ πράγματα: «Οὐ γὰρ θέλεις τὰ πράγματα γίνεσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλεις ὡς γίνεται, καὶ οὕτως εἰρηνεύεις μετὰ πάντων, ταῦτα μέντοι ἐν οἷς οὐκ ἔστι παράβασις ἐντολῆς Θεοῦ ἢ Πατέρων»³.

Ἡ ἐπιμονὴ στὸ ἴδιο θέλημα, στὸ νὰ γίνεται δηλαδὴ τὸ δικό μας, διαμορφώνει ἀνθρώπους ἐγωιστὲς καὶ ὑπερπφάνους. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ σύγκρουση τῶν ἀνθρώπων συχνὰ προέρχεται ἀπὸ τὴ σύγκρουση τῶν δύο ἐγωισμῶν, τῶν δύο θελημάτων. Ὁ ἄνθρωπος, μιμούμενος τὸν πατέρα τοῦ ἐγωισμοῦ διάβολο, ἀρνεῖται νὰ ὑποταχθεῖ στὸ θέλημα τοῦ ἄλλου, θεωρώντας ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὑποβιβάζεται. Τὴν ἀντίθετη στάση διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, προτρέποντας «τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντες ἑαυτῶν» (Φιλ. 2: 3, νὰ θεωροῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο ὅτι εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ἐμᾶς).

Ἡ ἐποχὴ μας ἀναπτύσσει στὰ ἐπὶ μέρους ἄτομα ἕναν ὑπερφίαλο ἐγωισμό, ἥδη ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία, μὲ τὸ νὰ καθίσταται τὸ παιδί καὶ οἱ ἐπιθυμίες του τὸ κέντρο τοῦ κόσμου. Γι' αὐτὸ καὶ καθίσταται δύσκολη ἡ μείωση ἕως ἐξαφανίσεως τοῦ δικοῦ μας θελήματος. Σημειώνει σχετικῶς ὁ ἅγιος Δωρόθεος: «Ὅποιος δὲν ἔχει δικό του θέλημα, κάνει πάντοτε τὸ δικό του. Γιατὶ, ἐφόσον δὲν ἔχει δικό του, ὅ,τι καὶ ἂν γίνει τὸν ἀναπαύει. Καὶ ἔτσι εἶναι σὰν νὰ κάνει πάντα τὸ δικό του. Ἐπειδὴ δὲν θέλει νὰ γίνονται τὰ πράγματα ὅπως αὐτὸς θέλει, ἀλλὰ τὰ ἀποδέχεται ὅπως γίνονται»⁴.

Ὁ ἴδιος ἀσκητικὸς Πατὴρ μᾶς συμβουλεύει καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μπορούμε σταδιακῶς νὰ ἐκκόψουμε τὸ δικό μας θέλημα: «Μπορεῖ δὲ σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα νὰ κόψει κανεὶς δέκα θελήματα, καὶ σὰς λέω πῶς: Κάνει ἕνα μικρὸ περίπατο καὶ βλέπει κάτι, καὶ τοῦ λέει ὁ λογισμὸς: “Κοίταξε ἐκεῖ”, καὶ λέει στὸ λογισμὸ: “Ὅχι, δὲν κοιτάζω καθόλου”, καὶ κόβει τὸ θέλημά του καὶ δὲν προσέχει. Πάλι, συναντᾷ μερικὸς ποὺ κουβεντιάζουν, καὶ τοῦ λέει ὁ λογισμὸς: “Πες καὶ σὺ αὐτό”, καὶ κόβει τὸ θέλημά του καὶ δὲν τὸ λέει ... Καὶ ἔτσι κόβοντας συχνὰ - πικρὰ τὸ θέλημά του, συνηθίζει νὰ τὸ κόβει καὶ ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ μικρὰ φτάνει νὰ κόβει μὲ ἄνεση καὶ χαρὰ καὶ τὰ μεγάλα. Ἔτσι καταλήγει νὰ μὴν ἔχει καθόλου θέλημα, ἀλλὰ ὅτιδήποτε συμβεῖ τὸν ἀναπαύει, σὰν νὰ γίνεται μὲ τὸ θέλημά του ... Γιατὶ γιὰ ὅποιον δὲν ἔχει δικό του θέλημα, καθεὶ ποὺ γίνεται εἶναι καὶ δικό του»⁵.

1 Συμεὼν Ν. Θεολόγου, *Κατηχήσεις*, Κ' (Ἔργα, τόμ. Α', σ. 274).

2 Ἀββᾶ Δωροθέου, *Διδασκαλία*, Ε' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 172).

3 Ἀββᾶ Δωροθέου, *Ἐπιστολαί*, Β' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 402).

4 Ἀββᾶ Δωροθέου, *Ῥήματα διάφορα*, 12 (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 432).

5 Ἀββᾶ Δωροθέου, *Διδασκαλία*, Α' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 102).

«Ἀδελφοί, ἴδετε πη-
λίκους ὑμῖν γράμμασιν
ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
Ὅσοι θέλουσιν εὐπρο-
σωπῆσαι ἐν σαρκί,

οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον
ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.
Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυ-
λάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι,
ἵνα ἐν τῇ ὑμέτερα σαρκὶ καυχῆσωνται. Ἐμοὶ δὲ
μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰω. γ' 13-17

ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ
κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ, οὔτε περιτομὴ τι
ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ

ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη
ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ
Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω·
ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν
τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν,
ἀδελφοί. Ἀμήν».

ΤΟ ΚΑΥΧΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

«Ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ὁ τίμιος Σταυρὸς τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ μεγά-
λο καύχημα τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἀλλὰ καὶ ἡ
δύναμη τῶν Χριστιανῶν. Καθὼς γιορτάζουμε καὶ
πάλι τὴν Ὑψωσὴν του, φέρνουμε τὴ σκέψη μας στὸν
Γολγοθᾶ. Στὸ γεγονός ἐκεῖνο ποὺ στάθηκε ὀρόσημο
στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου. Καὶ προσπαθοῦμε νὰ
προσεγγίσουμε γιὰ λίγο τὸ νόημά του. Σ' αὐτὸ μᾶς
βοηθᾶει καὶ ἡ διακήρυξη τοῦ ἀποστόλου Παύλου
ποὺ λέει: «ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ
σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Α. Ὁ θρίαμβος τοῦ Χριστοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὸν λόγο τοῦ ἀποστόλου Παύλου,
ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ δύναμή μας, ἡ ἰσχὺς μας, τὸ
ἀήττητο τρόπαιο τῆς σωτηρίας μας. Ὅπως λέει ὁ
ἴδιος, ὁ ἄνθρωπος εἶχε ἓνα φοβερὸ καὶ θανάσιμο
ἐχθρὸ, τὸν Διάβολο. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τὸ ἀνθρώπινο
γένος ζοῦσε τὴ μεγάλη νύχτα τῆς πτώσεως καὶ
αἰχμαλωσίας του. Ἐνα μόνιμο κατεστημένο ἦταν
ἡ πραγματικότητα αὐτή. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦταν
κάτω ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ αὐτό. Ἦλθε ὁ Ἰησοῦς
Χριστὸς καὶ ἔδωσε γιὰ μᾶς τὴ μεγάλη μάχη ἐπὶ
στὸν Σταυρὸ. Ὁ ἰσχυρὸς καὶ παντοδύναμος Θεὸς
πολέμησε καὶ ἐξετέλεισε τὸν αἴτιο τῆς αἰχμαλωσί-
ας μας καὶ τῆς συμφορᾶς μας. Τὸν ἀπογύμνωσε
ἀπὸ τὴ δύναμή του καὶ κατέλυσε τὸ κράτος του.
Ὅπως οἱ θριαμβευτὲς τῆς γῆς ἔσερναν δεμένους
πίσω ἀπὸ τὰ ἄρματα τους τοὺς ἀντιπάλους τους
πρὸς χαρὰ τῶν ὑπνκῶν τους, ἔτσι καὶ ὁ Χρι-
στός, ἐκεῖ στὸν Σταυρὸ, ἀφόπλισε τὸν Διάβολο
καὶ τὸν ντρόπιασε μπροστὰ στοὺς δικούς του. Ὁ
Σταυρὸς ἔγινε τὸ θριαμβευτικὸ ἄρμα τοῦ νικητῆ
Κυρίου μας. Οὐδέποτε τὸ βασίλειο τοῦ Διαβόλου
εἶχε δεχθεῖ τέτοιο θανάσιμο πλήγμα. Ἀπὸ τότε «ὁ
Ἄδης στένων βοᾷ· κατελύθη μου ἡ ἐξουσία». Γι' αὐτὸ
καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος χαίρεται καὶ καυχᾶται,
γιατὶ εἶναι Χριστιανός, ὁπαδὸς τοῦ Ἐσταυρωμένου,
διάκονος τοῦ Λυτρωτῆ τοῦ κόσμου.

Ὅμως ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ

Β. Ὁ θρίαμβος τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ μάχη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔγινε
γιὰ χάρη μας. Καὶ ἡ νίκη του ἦταν καὶ δική μας.
Πάνω στὸν Σταυρὸ σχίσθηκε μὲ τὰ ματωμένα χέ-
ρια τοῦ Λυτρωτῆ τὸ χειρόγραφο τῶν ἁμαρτιῶν
μας. Ἡ καταδικαστικὴ δικογραφία μας ἐξαφανί-
σθηκε. Καὶ ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη, ποὺ μᾶς τύλιξε
τὸ ἔλεος καὶ ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ, ἡ σταματη-
μένη, ἡ θανάσιμα χτυπημένη καρδιά μας ἄρχισε
νὰ ζεῖ, νὰ χτυπᾶ χαρούμενα. Γιατὶ ὁ Ἰησοῦς μᾶς
«συνήγειρε καὶ μᾶς συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις»
(Ἐφεσ. β' 6). Ὁ ἐχθρὸς μας βέβαια δὲν ἔπαψε νὰ
μᾶς χτυπᾶ. Πληγωνόμαστε ἴσως. Ἐχουμε ὁμως στὰ
χέρια μας τὸ ὄπλο ἐκεῖνο ποὺ μᾶς προστατεύει.
Τὸ δάγκωμα τοῦ τρομεροῦ φιδιοῦ ἀχρηστεύεται,
καθὼς στρέφουμε τὰ βλέμματά μας πρὸς Ἐκεῖνον
ποὺ εἶναι ὑψωμένος πάνω στὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ.
Μόλις καταφύγουμε στὴ σκιά του, τότε τὸ «ζωήρ-
υτον αἷμα» τοῦ Χριστοῦ μᾶς θεραπεύει.

Καὶ γινόμαστε «ὡς λέοντες πῦρ πνέοντες». Φο-
βεροὶ στοὺς δαίμονες. Ἀγαπητοὶ στοὺς ἀγγέλους
καὶ στοὺς ἀγίους, ποὺ ἀποτελοῦν τὴ δοξασιμένη
θριαμβευτικὴ συνοδεία τοῦ Κυρίου. Ὁ Σταυρὸς
εἶναι προτιμότερος ἀπὸ πλοῦτη καὶ δόξες καὶ κο-
σμικὲς τιμὲς καὶ ἁμαρτωλὲς ἀπολαύσεις. Ὅλα αὐτὰ
σβῆνουν καὶ παρέρχονται. Ὁ Σταυρὸς εἶναι δόξα
πραγματικὴ, στήριγμα καὶ σωτηρία καὶ καύχημα
μοναδικό.

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου μᾶς καλεῖ καὶ πάλι νὰ
πιστέψουμε ἀκράδαντα στὸν Ἐσταυρωμένο Χριστό.
Νὰ στηριξοῦμε τὴν ἐλπίδα μας στὴ θυσία τοῦ Γολ-
γοθᾶ. Νὰ ὀπλισθοῦμε μὲ τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου.
Νὰ ὑπακούσουμε στὸν νόμο μιᾶς ἄλλης λογικῆς,
ποὺ εἶναι ὑπέρτερη καὶ ἀληθέστερη ἀπὸ τὴν ψυχρὴ
λογικὴ τοῦ κόσμου. Τότε θὰ μπορέσουμε ἴσως νὰ
ὁμολογήσουμε καὶ ἐμεῖς καὶ νὰ διακηρύξουμε μαζὶ
μὲ τὸν ἀπόστολο Παῦλο: «ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι
εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».
Ἄν τὸ καύχημα τοῦ Παύλου γίνεαι καὶ δικό μας
καύχημα, τότε καὶ ἡ ζωὴ μας θὰ μεταμορφωθεῖ.

«Ἀδελφοί, ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ.

Γέγραπται γάρ ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεὺς; Ποῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΥΨΩΣΙΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Κορ. α΄ 18-24

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰω. ιθ΄ 6-11, 13-20, 25-28, 30, 35

τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. Ἐπειδὴ καὶ

Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν».

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ, ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑ ΘΕΟΥ

«ἡμεῖς κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς... Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν».

ΟΤΑΝ ὁ ἄνθρωπος μένει ἀμετανόητος στὴν ἁμαρτία, ὅταν κυριευθεῖ ἀπὸ ἀδυναμίες καὶ πάθη, τότε παθαίνει κάποιο σκοτισμὸ στὸ λογικὸ, κάποια σύγχυσι στὴ διάνοια. Δὲν σκέπτεται σωσιὰ, δὲν λογικεύεται. Φθάνει σὲ παραλογισμούς. Τὸν ἀκοῦμε νὰ λέει τὸ καλὸ κακὸ καὶ τὸ κακὸ καλὸ... Τὰ ἴδια γίνονταν καὶ στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Χριστιανισμοῦ. Γι' αὐτὸ κι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναγκάζεται νὰ γράψει στοὺς Κορινθίους: «ἡμεῖς κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς... Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν».

Α) ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ ἐπέμεναν στὴν ἄρνησή τους σκανδαλίζονταν, ὅταν ἄκουγαν τὸ κήρυγμα γιὰ τὸν Χριστό. Αὐτοὶ περίμεναν τὸν Χριστὸ σὰν ἐγκόσμιο βασιλιά, σὰν δυνατὸ ἄρχοντα, γενναῖο πολεμιστῆ, ποὺ θὰ τοὺς ἐλευθέρωνε ἀπὸ τὴ δουλεία τῶν Ρωμαίων καὶ θὰ ἀναδείκνυε τὸ κράτος τους.

Διάβζαν τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, μὰ δὲν δέχονταν τὶς προφητεῖες γιὰ τὸν Χριστό, ὅτι θὰ ἐλευθέρωνε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ θὰ τὸν ἀναδείκνυε τέκνο τοῦ Θεοῦ. Ὅτι θὰ ἴδρυνε μιὰ πνευματικὴ βασιλεία, ποὺ θὰ ἄρχιζε στὴ γῆ καὶ θὰ ἀπλωνόταν στοὺς οὐρανοὺς. Πῶς ἡ συμφιλίωση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεὸ θὰ γινόταν μὲ τὴ σταυρικὴ Του θυσία. Τοὺς ἦταν σκάνδαλο ὅτι «ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρρα» (Γαλ. γ΄ 13). Δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν ὅτι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ μᾶς καθαρίζει «ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἔργων» τῆς ἁμαρτίας, κι ὄχι οἱ θυσίες ποὺ πρόσφεραν στὸ Ναό.

Β) Η ΜΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Καὶ οἱ Ἕλληνες ὅμως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης θεωροῦσαν μωρία, ἀνοησία δηλαδή, τὸ κήρυγμα γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Βρίσκονταν σὲ κατάστασι παρακμῆς. Δὲν ὑπῆρχαν οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι. Ἀναζητοῦσαν τὴ σοφία, δὲν εἶχαν ὅμως καμιὰ διάθεσι νὰ δεχθοῦν τὴν ἀληθινὴ σοφία, ἀφοῦ αὐτὴ ἦταν ἀντίθετη στὴν ξεπεσμένη ζωὴ τους. Οἱ πῖο πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν κανόνα τους τὸ

«φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν». Ἡ τόσο καθαρὴ σοφία τοῦ Θεοῦ θεωρήθηκε ἀπὸ αὐτοὺς μωρία.

Καὶ δὲν εἶναι παράξενο ὅτι καὶ στὴν ἐποχὴ μας κάποιοι κάπως ἔτσι, δηλαδή σὰν ἀνοησία, βλέπουν τὶς ἀλήθειες τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ διακηρύττουν πῶς δὲν πιστεύουν στὸν Θεό, στὴν ψυχὴ, στὴν αἰώνια ζωὴ. Δὲν θέλουν νὰ γνωρίσουν, καὶ κλείνουν τ' αὐτιά τους στὸν «λόγον τὸν τοῦ σταυροῦ».

Γ) ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑ ΘΕΟΥ

Ἀλλὰ γιὰ ὄσους ἔχουν καλὴ διάθεσι, λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθεια καὶ κλήθηκαν ἀπὸ τὸν Θεὸ στὴ σωτηρία, γι' αὐτούς, εἴτε Ἰουδαῖοι εἶναι, εἴτε Ἕλληνες, ὁ ἑσταυρωμένος Χριστὸς εἶναι «*θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία*».

Τὸ ὅτι εἶναι δύναμη ἀκατανίκητη ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁ πιστός, ὁ καλοπροαίρετος Χριστιανός, τὸ βλέπει στὰ πράγματα ἐπάνω. Μὲ τὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ κατορθώνει μεγάλα ἔργα. Νεκρώνει τὰ πάθη του. Ἀντιστέκεται στὶς ἁμαρτωλές του ἐπιθυμίες. Καὶ ἀκόμα, δείχνει ὑπομονὴ στὶς θλίψεις, συγχωρεῖ, ἀγαπᾷ κι αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς του. Κάνει ἔργα ἀγάπης, φθάνει στὸ σημεῖο νὰ θυσιάσει καὶ τὴ ζωὴ του γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Διακηρύττει «*πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ*» (Φιλιπ. δ΄ 13).

«Ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ», ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ ὕψιστη καὶ πρωτάκουστη σοφία. Ὁ Χριστιανὸς μὲ αὐτὴν ἀναδεικνύεται σοφότερος ἀπὸ τοὺς χωρὶς Χριστὸ σοφοὺς, γιὰτὶ μαθαίνει καὶ κατέχει τὶς μεγάλες ἀλήθειες γιὰ τὸν Θεό, τὸν κόσμον, τὸν ἄνθρωπον, τὴν ψυχὴ, τὴν αἰωνιότητα...

Ὁ Ἰωβ ἔλεγε γιὰ τὸν Κύριο: «*Ἀχώριστα ἀπὸ αὐτὸν καὶ δικά Του εἶναι ἡ τέλεια γνώσι, ἡ πλήρης σοφία καὶ σύνεσι... Αὐτὸς μεταβάλλει πρὸς τὸ καλύτερον τὰ κείλη καὶ τὴ ρητορεία τῶν ἀνθρώπων ποὺ πιστεύουν στὴ δύναμή Του. Αὐτὸς ἔδωκε σύνεσι στοὺς μεγαλύτερους. Αὐτὸς καταισχύνει καὶ ἐξευτελίζει τοὺς ἀνάξιους ἄρχοντες, ἐνῶ θεραπεύει καὶ λυτρώνει τοὺς ταπεινοὺς...*» (Ἰωβ β΄ 16-22).

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς αναγνώστες μας

1.700 χρόνια από την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο

«Τί αλλαγές έφερε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος και τί απέγινε ο Άρειανισμός μετά την ολοκλήρωσή της;»

Συμπληρώθηκαν αυτό το έτος 1.700 χρόνια από τη σύγκληση και τη διεξαγωγή της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου. Η Σύνοδος έγινε στη Νίκαια της Βιθυνίας, στη μεγάλη αίθουσα του εκεί παλατιού «*ἀπὸ 20 Μαΐου προκαταρκτικῶς καὶ ἀπὸ 14 Ἰουνίου ἐπισημῶς ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μέχρις 25 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 325*»¹. Συμμετείχαν κατά την παράδοση 318 θεοφόροι Πατέρες, μεταξύ τῶν ὁποίων ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρώμης Σιλβέστρου, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς πόλεως τοῦ Βυζαντίου (μετέπειτα Κωνσταντινουπόλεως) πρεσβύτερος ἅγιος Ἀλέξανδρος, ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος με τὸν διάκονό του ἅγιο Ἀθανάσιο, ὁ Ἀντιοχείας Εὐστάθιος, ὁ Τριμηθοῦντος ἅγιος Σπυρίδων, ὁ Μύρων ἅγιος Νικόλαος κ.ἄ.

Κύριος σκοπὸς τῆς Α΄ Οικουμενικῆς Συνόδου ἦταν ἡ καταδίκη τῆς αἵρέσεως τοῦ Ἀρείου, ὁ ὁποῖος ἦταν πρεσβύτερος στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ διεκήρυττε ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦταν Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κτίσμα (δηλαδὴ δημιούργημα), τὸ πρῶτο καὶ τελειότερο τοῦ Θεοῦ. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ τοῦ Ἀρείου ἄρχισε στὴν ἀρχὴ νὰ διαδίδεται με κηρύγματα τοῦ στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ με συγγράμματα μετὰ τὴν καταδίκη του ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Ἀλέξανδρο με τὴ σύγκληση ὅλου τοῦ πρεσβυτερίου, ἀλλὰ καὶ με τὴ σύγκληση Τοπικῆς Συνόδου με τὴ συμμετοχὴ γειτονικῶν ἐπισκόπων (πάνω ἀπὸ 100) ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴ Λιβύη. Ὁ Ἀρειὸς βρῆκε τότε καταφύγιο στὸν Εὐσέβιο Νικομηδείας καὶ συνέχιζε νὰ διαδίδει τὶς κακοδοξίες του. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἔστειλε ὡς ἀπεσταλμένο του τὸν ἐπίσκοπο Κορδούης (πόλη τῆς Ἰσπανίας) Ὅσιο νὰ μεσολαβήσει, γιὰ νὰ εἰρνεύσει ἡ Ἐκκλησία. Ὁ ἐπίσκοπος Κορδούης, ἀφοῦ συνομίλησε καὶ με τὶς δύο πλευρὲς στὴν Ἀλεξάνδρεια, διαπίστωσε τὸ μεγάλο χάσμα καὶ τὸ βάθος τῆς αἵρέσεως καὶ πρότεινε στὸν αὐτοκράτορα τὴ σύγκληση Συνόδου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ θεολογικοῦ προβλήματος. Ἡ Σύνοδος συνεκλήθη ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο καὶ ἔδωσε τὸν λόγο στὸν Ἄρειο καὶ στοὺς ὑποστηρικτὲς του νὰ ἐκθέσουν τὰ θεολογικὰ τους ἐπιχειρήματα. Κατόπιν ἐδόθη ὁ λόγος στοὺς ἐπισκόπους τῆς Συνόδου, καθὼς καὶ σὲ πρεσβυτέρους, διακόνους, μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς θεολόγους. Στὴν ἐπιχειρηματολογία κατὰ τοῦ Ἀρείου διακρίθηκε ὁ διάκονος Ἀθανάσιος, τὸν ὁποῖο εἶχε στὴ συνοδεία του ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος, καὶ ἡ θεολογία του ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Συνόδου. Ἀρνήθηκαν νὰ ὑπογράψουν τὴν ὁμολογία πίστεως τῆς Συνόδου μόνον ὁ Ἄρειος καὶ δύο ἐπίσκοποι ποὺ τὸν ὑποστήριζαν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀναθεματίστηκαν ἀπὸ τὴ Σύνοδο.

Δυστυχῶς, παρὰ τὴν ὁμοφωνία, τὸ «Πιστεύω» τῆς Συνόδου δὲν ἔγινε ἀποδεκτὸ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας, ὀρισμένοι ἐκ τῶν ὁποίων προσέφεραν καταφύ-

γιο στὸν Ἄρειο καὶ τὸν θεωροῦσαν κανονικὸ πρεσβύτερο τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἶχαν μυστηριακὴ κοινωνία μαζί του. Οἱ Ἀρειανοὶ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ τὴν ἀνάρρηση στὸν θρόνο τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντος προσπάθησαν με τὴ βία τῆς κρατικῆς ἐπιβολῆς νὰ διαδώσουν τὶς κακοδοξίες τους καὶ νὰ καταλάβουν πολλὰ ἐπισκοπές, ἐκδιώκοντας τοὺς ὀρθόδοξους ἐπισκόπους. Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἀπὸ τὰ 48 χρόνια ποὺ ἐποίμανε τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας τὰ 16 εὐρίσκετο σὲ ἐξορία ἢ ἐκρύπτετο διωκόμενος ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς. Ἡ εἰρήνη καὶ ἡ καταλλαγὴ στὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν ταραχὴ τῆς αἵρέσεως τοῦ Ἀρείου ἐπετεύχθη μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν κυριωτέρων ὑποστηρικτῶν του, δεκαετίες ὕστερα ἀπὸ τὴ σύγκληση τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, ἀφοῦ ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα ὁ ὀρθόδοξος λαὸς καὶ οἱ ἐπίσκοποι ποὺ ἀντιστέκονταν στὴν ἔνωση καὶ μυστηριακὴ κοινωνία με τοὺς αἰρετικούς Ἀρειανούς.

Ἡ Α΄ Οικουμενικὴ Σύνοδος ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πρῶτα 7 ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ἀσχολήθηκε καὶ διατύπωσε καὶ πολλοὺς Κανόνες γιὰ ζητήματα τάξεως καὶ λατρείας. Ἐπικύρωσε, μάλιστα, καὶ κανόνες προγενεστέρων Τοπικῶν Συνόδων. Με ἀπόφαση τῆς Συνόδου θεσπίσθηκε ἡ νηστεία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς πρὶν ἀπὸ τὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα. Ἐπίσης, καθωρίσθηκε ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα με βάση τὸ ἰσχύον τότε ἰουλιανὸ (τὸ λεγόμενο σήμερα παλαιὸ) ἡμερολόγιο. Τὸ Πάσχα τελεῖται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πανσέληνο μετὰ τὴν ἑαρινὴ ἰσημερία (21 Μαρτίου), ὑπολογιζόμενη με τὸ ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο. Παρενθετικῶς σημειώνουμε ἐδῶ ὅτι δὲν μπορεῖ με βάση τὴν ἀπόφαση αὐτὴ νὰ θεσπισθεῖ κοινὸς ἑορτασμὸς με τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, ἀφοῦ αὐτοὶ ἔχουν ἐδῶ καὶ αἰῶνες εἰσάγει τὸ νέο (γρηγοριανὸ) ἡμερολόγιο γιὰ τὸν ὑπολογισμὸ τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας. Κοινὸς ἑορτασμὸς σημαίνει, ἐξ ἄλλου, κοινὴ πίστη καὶ ἐνιαία (ἐνωμένη) Ἐκκλησία, κάτι ποὺ δὲν ἔχει ἐπιτευχθεῖ μέχρι σήμερα.

Ἡ σύγκληση καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῆς Α΄ Οικουμενικῆς Συνόδου ἔγινε πρότυπο καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες Οικουμενικὲς Συνόδους. Ὅλες συνεκαλοῦντο πρωτίτως γιὰ δογματικὰ - θεολογικὰ ζητήματα, καὶ μετὰ τὴν ἐπίλυσή τους ἀσχολοῦνταν καὶ με διατύπωση Κανόνων γιὰ τὴ ζωὴ, τὴν τάξη καὶ τὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Σὲ ὅλες τὶς Οικουμενικὲς Συνόδους μποροῦσαν νὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ κατώτεροι κληρικοὶ καὶ θεολόγοι μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ, ἀλλὰ δικαίωμα ψήφου εἶχαν μόνον οἱ ἐπίσκοποι. Ἡ οἰκουμενικότητα μιᾶς Συνόδου γινόταν ἀπὸ μεταγενέστερη Σύνοδο, ἡ ὁποία τὴν ἀνακήρυσσε ὡς «Οἰκουμενικὴ», ἀναγνωρίζοντας τὶς ἀποφάσεις τῆς ὡς σύμφωνες με τὴν Ὀρθόδοξη Παράδοση. Καὶ ἄλλες Συνόδοι εἶχαν κατὰ τὴ διάρκεια τῶν αἰώνων συγκληθεῖ ὡς «οἰκουμενικὲς», ἀλλὰ οὔτε ὁ λαὸς (τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας) οὔτε κάποια μεταγενέστερη Σύνοδος τὶς ἀναγνώρισε ὡς οἰκουμενικὲς, γι' αὐτὸ καὶ χαρακτηρίσθηκαν «λπιστρικὲς» Συνόδοι (δηλαδὴ Συνόδοι ἀπὸ λπιστές, ὄχι πραγματικούς ἐπισκόπους ποὺ ὀρθοτομοῦν τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ).

1 Ἰωάννου Καρμίρη, *Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθόδοξης Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τόμ. Α' (Ἀθῆναι 1960), σ. 114.

Λόγος εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀγίου Φιλοθέου Κοκκίνου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως

«Ἡ γυναίκα καὶ τὸ δένδρο καὶ ὁ θάνατος ὑπῆρξαν τὰ αἷτια τῆς δικῆς μας καταδίκης καὶ φθορᾶς. Γιατὶ ἡ Εὐὰ ἐξαπατήθηκε ἀπὸ τὸν ὄφι, καὶ τὸ δένδρο ἦταν αὐτὸ ἀπὸ τὸ ὅποιο ἐγεύθησαν τὸν πικρὸ καρπὸ ἢ Εὐὰ καὶ ὁ Ἀδάμ. Καὶ ὁ θάνατος ὑπῆρξε τὸ ἐπιτίμιο αὐτῆς τῆς πικρῆς γεύσεως τοῦ καρποῦ. Ἀλλὰ νὰ πάλι ἡ παρθένος καὶ τὸ ξύλο καὶ ὁ θάνατος, ἐκεῖνα ποὺ κάποτε ἦταν τὰ μέσα τῆς καταδίκης μας, τὰ μετέτρεψαν σὲ αἷτια καὶ πρόξενα τῆς ἐλευθερίας μας. Ἀντὶ τῆς Εὐᾶς ἡ ὑπερευλογημένη καὶ ἀειπάρθενος Μαρία, ἀντὶ τοῦ δένδρου ποὺ βρισκόταν στὸν παράδεισο τὸ ξύλο τοῦ σταυροῦ, ἀντὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ. Μέσῳ αὐτῶν ποὺ μᾶς νίκησε ὁ διάβολος, μὲ τὰ ἴδια μέσα καταργήθηκε καὶ νικήθηκε ὁ ἴδιος. Μὲ ἐκεῖνο τὸ δένδρο (τοῦ παραδείσου) κατανίκησε ὁ ἐχθρὸς τὸν Ἀδάμ, διὰ τοῦ σταυροῦ κατανίκησε ὁ Χριστὸς τὸν ἐχθρό. Ἐκεῖνο τὸ ξύλο τοῦ δένδρου τοῦ παραδείσου ἔγινε πρόξενος τοῦ θανάτου καὶ μᾶς ἔστειλε στὸν Ἄδην. Τὸ ξύλο, ὅμως, τοῦ σταυροῦ ἀνεκάλεσε ὅλους ὅσοι εἶχαν ἀπέλθει στὸν Ἄδην. Τὸ ξύλο (δένδρο) τοῦ παραδείσου κατήντησε αἰχμάλωτο καὶ γυμνὸ τὸν Ἀδάμ καὶ τὸν ὀδήγησε νὰ κρύβεται (ἀπὸ τὸν Θεό). Τὸ ξύλο, ὅμως, τοῦ σταυροῦ φανέρωνε σὲ ὅλους νικητὴ τὸν Χριστὸ πάνω σὲ ὑψηλὸ μέρος. Ὅλη ἡ οἰκουμένη ἔβλεπε τὸν Χριστὸ ὡς γενναῖο ἀθλητὴ νὰ κατανικᾷ τὶς ἀντίθετες δυνάμεις μὲ τὴν ὕψωσίν Του πάνω στὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀδάμ καταδίκασε καὶ τοὺς ἐπομένους ἀνθρώπους καὶ τοὺς κατέκρινε καὶ τοὺς θανάτωνε. Ἀντιθέτως, ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἀνέστησε καὶ τοὺς πρὶν ἀπὸ αὐτὸν ἀνθρώπους καὶ τοὺς ξανάδωσε τὴν ζωὴ καὶ χάρισε σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὸν δρόμο τῆς σωτηρίας. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ νόμου μὲ τὸ νὰ γίνει γιὰ μᾶς κατάρα. Ἄς προσέχουμε νὰ μὴ πέσουμε καὶ πάλι ὑπὸ τὴν κατάρα μὲ τὴν ἀμέλεια τοῦ θείου φόβου καὶ τῶν σωτηρίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Μᾶς ἔλουσε ὁ Χριστὸς μὲ τὸ λουτρὸ τῆς παλιγγενεσίας καὶ τῆς ἀνακαινίσεώς μας διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νὰ μὴν ἐπιστρέψουμε πάλι (ὄπως τὰ σκυλιά) στὸν προηγούμενο ἔμετό μας. Μᾶς ἔκανε συμμόρφους καὶ συσώμους μὲ αὐτὸν ὁ Χριστὸς. Νὰ μὴ κάνουμε τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ μέλη πόρνῆς μὲ τὸν μολυσμὸ τοῦ σώματός μας καὶ νὰ μὴ μαυρίζουμε τὴ βασιλικὴ εἰκόνα (ποὺ ἔχουμε μέσα μας). Μᾶς ἀγίασε ὁ Χριστὸς καὶ μᾶς ἐκαθάρισε ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες μας μὲ τὸ τίμιο καὶ ἄχραντο αἷμα Του, γιὰ νὰ μὴν ἔχουμε κάποια βρωμιὰ ἢ ρυτίδα οὔτε κάτι ποὺ ὀδηγεῖ σὲ ἀμορφία καὶ ἀσχήμια. Νὰ μὴν ἐπιστρέψουμε πάλι

στὴν ἀμαρτία καὶ στὴν ἀκαθαρσία αὐτῆς καὶ στὸν ρύπο τῶν ἡδονῶν.

«Γυνὴ γὰρ, καὶ ξύλον, καὶ θάνατος τῆς ἡμῶν, καταδίκης καὶ φθορᾶς ὑπῆρχε τὰ αἷτια. Ἡ γὰρ Εὐὰ ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ ὄφρου. Ξύλον δὲ ἦν τὸ δένδρον ἐκεῖνο ὅπερ καὶ ἡ Εὐὰ καὶ ὁ Ἀδάμ πικρῶς ἀπεγεύσαντο. Θάνατος δὲ τὸ τῆς πικρᾶς ἐπιτίμιον γεύσεως. Ἄλλ' ἰδοὺ πάλιν παρθένος καὶ ξύλον καὶ θάνατος, ἅτινα ἦσαν τότε τῆς κατακρίσεως ἡμῶν, καὶ τῆς καταδίκης, καὶ τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν γεγόνασι πρόξενα ἀντὶ τῆς Εὐᾶς ἢ ὑπερευλογημένη καὶ ἀειπάρθενος Μαρία, ἀντὶ τοῦ ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ ξύλον τὸ τοῦ σταυροῦ, ἀντὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ· δι' ὧν γὰρ ἐνίκησεν ὁ διάβολος, διὰ τούτων κατηργήθη καὶ καταβέβηται. Διὰ τοῦ δένδρου ἐκεῖνον κατηγωνίσαστο ὁ ἐχθρὸς τὸν Ἀδάμ, διὰ τοῦ σταυροῦ κατεπάλασε τὸν ἐχθρὸν ὁ Χριστός. Ἐκεῖνο μὲν τὸ ξύλον τοῦ παραδείσου θανάτου πρόξενον γέγονε, καὶ εἰς ἄδην παρέπεμψε· τὸ ξύλον δὲ τοῦ σταυροῦ καὶ τοὺς ἀπελθόντας εἰς ἄδην ἀνεκάλεσαστο. Τὸ ξύλον τοῦ παραδείσου αἰχμάλωτον καὶ γυμνὸν ἐποίησε τὸν Ἀδάμ, καὶ κρυβήναι αὐτὸν παρεσκεύασε· τὸ ξύλον δὲ τοῦ σταυροῦ τὸν νικητὴν Χριστὸν ἐφ' ὕψηλοῦ πᾶσιν ἐδείκνυεν. Ἀπάσης γὰρ τῆς οἰκουμένης ὀρώσης, καθάπερ γενναῖος ἀθλητῆς, τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις κατέβαλεν ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ ξύλου ἀνυψωθείς. Ὁ δὲ θάνατος τοῦ Ἀδάμ καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ἀνθρώπους κατεδίκασε, καὶ ἐθανάτωσε, καὶ κατέκρινεν· ὁ δὲ θάνατος τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ πεσόντας καὶ θανατωθέντας ἀνέστησε, καὶ ἐζώωσε, καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις σωτηρίας ὁδὸν ἐχαρίσατο.

Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς καταράς τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. Προσέχωμεν ἑαυτοῖς, ἀγαπητοὶ, μὴ πάλιν ὑπὸ κατάραν γενώμεθα, τοῦ θείου φόβου καὶ τῶν σωτηρίων ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ ἀμελήσαντες. Ἐλουσεν ἡμᾶς ὁ Χριστὸς ἐν τῷ βαπτίσματι διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινίσεως Πνεύματος ἁγίου· μὴ πάλιν ὑποστρέψωμεν ἐπὶ τὸν ἴδιον ἔμετον. Συμμόρφους ἑαυτῷ καὶ συσώμους ἐποίησεν ὁ Χριστὸς· μὴ τοῖνυν ποιῶμεν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ μέλη πόρνῆς, τὸ σῶμα καταμολύνοντες, καὶ τὴν βασιλικὴν εἰκόνα καταζοφουῖντες. Ἦγίασεν ἡμᾶς ὁ Χριστὸς, καὶ ἐκάθηρεν ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν διὰ τοῦ τιμίου καὶ ἄχραντου αἵματος αὐτοῦ, ὥστε μὴ ἔχειν σπῖλόν τινα ἢ ρυτίδα, μηδέ τι τῶν ἀμορφῶν καὶ εἰδέχθειαν ἐμποιοῦντων· μὴ πάλιν αὐτομολήσωμεν πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, μηδέ ἀγαπήσωμεν τὴν δυσωδίαν τῶν παθῶν, καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀκαθαρσίαν τοῦ ρύπου τῶν ἡδονῶν».

Φιλοθέου Κοκκίνου, Λόγος εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, 6 (PG 154, 724-725).

«Ειδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου εἶναι μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. β' 16-20
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ν' 34- θ' 1

ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσαν ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι.

Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς

Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ».

ΔΙΚΑΙΩΣΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

«οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ».

Στὴν Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀσχολεῖται ἐπὶ μακρὸν μὲ θέματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦσαν τοὺς Ἰουδαιοχριστιανοὺς τῆς ἐποχῆς του. Συνηθισμένοι ἀπὸ τὴν ἑρμηνεία τῶν ραββίνων γιὰ τὰ ἔργα τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, οἱ ἀναγνώστες τῆς ἐπιστολῆς θεωροῦσαν ὅτι καὶ μετὰ τὴ βάπτισί τους καὶ τὴν ἔνταξή τους στὴν Ἐκκλησία ἔπρεπε νὰ τηροῦν τὰ τυπικὰ (ἐξωτερικὰ) ἔργα τοῦ Νόμου γιὰ τὴ σωτηρία τους (π.χ. περιτομή, καθαρμούς, κ.λπ.). Μὲ τὴ στάση τους αὐτὴ οἱ Ἰουδαιοχριστιανοὶ ὑποτιμοῦσαν καὶ παραθεωροῦσαν τὴ βαρύτητα καὶ τὴ σημασία ποὺ ἔχει γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἡ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου μας. Ἐὰν τὰ ἔργα τοῦ Νόμου μπορούσαν νὰ σώσουν τὸν ἄνθρωπο (νὰ τὸν δικαιώσουν, δηλαδὴ νὰ τὸν κάνουν ἐνάρετο καὶ ἀθῶο ἀπὸ τὴν ἀμαρτία), δὲν θὰ χρειαζόταν ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ θυσία Του ἐπάνω στὸν Σταυρὸ γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς ἀμαρτίας καὶ τὴ δωρεὰ τῆς σωτηρίας στὸ ἀνθρώπινο γένος. Γι' αὐτὸ καὶ τονίζει μὲ ἐμφαντικὸ τρόπο ὁ Ἀπόστολος ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ· δὲν πρόκειται νὰ σωθεῖ μὲ τὴν τήρηση τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου κανένας ἄνθρωπος. Καὶ σὲ τροπᾶριο ψάλλουμε: «ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου διὰ τοῦ τιμίου Σου αἵματος» (Πρβλ. Γαλ. 3: 13). Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι αὐτοσωτηρία καὶ αὐτοδικαίωση· δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα δηλαδὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν. Καὶ ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ προσέξουμε ὅλοι οἱ πιστοὶ χριστιανοί, γιὰτὶ καὶ στὶς ἡμέρες μας ὑπάρχει αὐτὸ τὸ ρεῦμα τῆς αὐτοσωτηρίας: ὑποστηρίζουν πολλὲς αἵρέσεις καὶ ὀμάδες ἀσυμβίβαστες μὲ τὴ χριστιανικὴ πίστη ὅτι δῆθεν ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν ἀκολουθήσει κάποιες μεθόδους, θὰ μπορέσει νὰ βρεῖ τὴ σωτηρία του, τὴν αὐτοπραγματώσή του, τὴν αὐτοθέωσή του. Μὲ λίγα λόγια, μπορεῖ ἀπὸ μόνος του νὰ καταστεῖ ἐνάρετος καὶ ἠθικός, χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς θείας Χάριτος. Αὐτὴ ἡ πεπλανημένη ἀποψη ὑπείσρχεται ὡς πονηρὸς λογισμὸς ἀκόμη καὶ σὲ πιστοὺς χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι λησμονοῦν τὰ λόγια τοῦ Κυρίου μας ὅτι: «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ἰω. 15: 5). Ἡ τὰ λόγια τοῦ ἀγίου Παύλου ὅτι «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλ. 4: 13). Μπορῶ νὰ κάνω τὰ πάντα, ἀλλὰ ἐν Χριστῷ, μὲ τὴ βοήθεια

καὶ τὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ, ὄχι ἀπὸ μόνος μου.

Οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου εἶχαν τὴν ἀντίληψη ὅτι ἡ ἐργασία τῶν ἐντολῶν τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου ὑποχρέωνε τὸν Θεὸ νὰ τοὺς ἀνταμείψει γιὰ τὴ συνέπειά τους· τρόπον τινὰ ὑποχρέωναν τὸν Θεὸ μὲ τὴν ἐργασία τους νὰ τοὺς χορηγήσει τὴ σωτηρία τους. Δὲν μπορούσαν νὰ κατανοήσουν ὅτι «τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι» (Ἐφεσ. 2: 8-9). Ἡ σωτηρία μας εἶναι προῖον καὶ καρπὸς καὶ δωρεὰ τῆς Χάριτος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Καὶ μάλιστα δωρεὰ ἡ ὁποία προήλθε μέσα ἀπὸ τὴν σταυρικὴ θυσία τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς μᾶς φανέρωσε τὴ μεγίστη ἀγάπη Του διὰ τῆς θυσίας τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ Του, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ: «οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν Ἀυτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλυται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. 3: 16).

Ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ φανερώνει τὴν ἀγάπη μας καὶ τὴν πιστότητά μας σὲ Αὐτόν. «Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε» (Ἰω. 14: 15). Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ μὲ τὶς μεθόδους ἀσκήσεως τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, ἡ ἐγκράτεια, ἡ ἐλεημοσύνη κ.λπ. φέρνουν τὴ θεία Χάρι στὶς ψυχές μας, ἡ ὁποία μᾶς δικαιώνει καὶ μᾶς σώζει. Οἱ μέθοδοι εἶναι ἡ ἔμπρακτε συγκατάθεσή μας· ἡ συναίνεσή μας, γιὰ νὰ ἐνεργήσει ἐντὸς ἡμῶν ἡ παντοδύναμη θεία Χάρις καὶ νὰ μᾶς ἐξαγιάσει. Ὅπως μᾶς διδάσκουν οἱ νηπτικοὶ Πατέρες: «καὶ γὰρ αἱ νηστεῖαι καὶ ἀγρυπνίαι καὶ ἡ μελέτη τῶν Γραφῶν καὶ ἡ γύμνωσις τοῦ πλοῦτου καὶ ἡ ἀποταγὴ ὅλου τοῦ κόσμου, οὐκ ἐστὶ τελειότης, καθὰ εἴρηται, ἀλλὰ τελειότητος ἐργαλεῖα. Ἐπειδὴ οὐκ ἐν τούτοις εὐρίσκεται ἡ τελειότης, ἀλλὰ διὰ τούτων προσγίνεται» (Δηλαδὴ: «οἱ νηστεῖες καὶ οἱ ἀγρυπνίες καὶ ἡ μελέτη τῶν Γραφῶν καὶ ἡ φτώχεια καὶ ἡ ἀποταγὴ τοῦ κόσμου δὲν εἶναι ἡ τελειότητα, ὅπως ἔχει εἰπωθεῖ, ἀλλὰ ἐργαλεῖα γιὰ τὴν τελειότητα. Γιατὶ δὲν βρίσκονται μέσα σὲ αὐτὰ ἡ τελειότητα, ἀλλὰ μέσῳ αὐτῶν τὴν ἀποκτοῦμε». Κασσιανοῦ Ῥωμαίου, Πρὸς Λεόντιον ἠγούμενον, Φιλοκαλία, τόμ. Α', σ. 83).

« Συνεργοῦντες παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· λέγει γάρ· καιρῶ δεκτῶ

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ Α΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Κορ. στ΄ 1-10
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΛΟΥΚ. ε΄ 1-11

ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων

ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας- μηδεμίαν ἐν μηδενὶ δίδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,

τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας, ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοοῦμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες».

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

«μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συμβουλεύει τοὺς πιστοὺς τῆς Κορίνθου μὲ βαθυστόχαστο τρόπο καὶ μὲ θεόπνευστα λόγια: *παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι!* Σὰς παρακαλοῦμε, ἀξιοποιεῖσθε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ποὺ ἔχετε λάβει· νὰ μὴν πάει χαμένη, νὰ μὴν πέσει στὸ κενό! Τί σπουδαία παράκληση τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου πρὸς αὐτοὺς πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκήρυξε καὶ ἐκαλλιέργησε γιὰ τόσο μεγάλο χρονικὸ διάστημα καὶ προφορικὰ καὶ μὲ τὶς δύο περισπούδαστες Ἐπιστολὲς ποὺ τοὺς ἔστειλε κατόπιν!

Ἡ θεία Χάρις θὰ μπορούσε νὰ παρομοιασθεῖ μὲ τὴν ποτιστικὴ βροχή· εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν καρποφορία τῶν φυτῶν καὶ τῶν δένδρων, γιὰτὶ χωρὶς βροχὴ δὲν μποροῦν νὰ ὑπάρξουν οἱ διάφοροι καρποί. Καὶ τὸ ἐνδιαφέρον εἶναι ὅτι τὸ ἴδιο νερὸ τῆς βροχῆς στὸ ἓνα δένδρο γίνεται μῆλα, στὸ ἄλλο πορτοκάλια, στὸ ἄλλο κάποιος ἄλλος καρπός. Ἡ ἴδια θεία Χάρις στὸν ἓνα ἄνθρωπο χορηγεῖ τὴν ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς, στὸν ἄλλο τῆς ἀγάπης, στὸν ἄλλο τῆς πραότητος, στὸν ἄλλο τῆς πίστεως κ.ο.κ. Ἡ ἀνθρώπινη συμβολὴ ἔγκειται στὴν καλλιέργεια τοῦ ἐδάφους, στὴ φροντίδα νὰ αὐξάνονται τὰ δένδρα καὶ στὴν ἀπομάκρυνση ὄλων τῶν ζιζανίων. Αὐτά, ὅμως, δὲν ἐπαρκοῦν, ἐὰν δὲν ὑπάρξει ἡ ποτιστικὴ βροχὴ, ἡ ἄνωθεν κατερχομένη. Ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὴ θεία Χάρι· δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀνθρώπινη προσπάθεια, χρειάζεται ἀπαραιτήτως καὶ ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐλογία Του καὶ ἡ ἄνωθεν κατερχομένη δυνάμη Του.

Ὁ χριστιανὸς λαμβάνει τὴ θεία Χάρι ἀρχικὰ μὲ τὸ ἅγιο Βάπτισμα καὶ μὲ τὸ ἅγιο Χρίσμα, μὲ τὰ δύο Μυστήρια μὲ τὰ ὁποῖα εἰσέρχεται στὴν Ἐκκλησία ὡς μέλος Χριστοῦ. Ἡ θεία Χάρι χορηγεῖται κατόπιν μὲ τὰ ὑπόλοιπα Μυστήρια, ἀλλὰ καὶ μέσω τῆς θείας Λατρείας, τῆς προσευχῆς, τῆς μελέτης τοῦ θείου λόγου, τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἐν γένει τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα αὐτὰ θεωροῦνται μέσα τῆς θείας Χάριτος, καὶ ὁ ἀγωνιζόμενος χριστιανὸς δέχεται πλουσίως αὐτὴ καὶ μὲ τὴ δική του μικρὴ συμμετοχὴ καὶ συνεργασία γεύεται τοὺς ποικίλους καρποὺς τῆς θείας Χάριτος στὴ ζωὴ του.

Ἡ ἀξιοποίηση ὄλων αὐτῶν τῶν μέσων τῆς θείας Χάριτος πρέπει νὰ γίνεται μὲ μεθοδικότητα, μὲ σύ-

στημα καὶ συνεχῶς. Εἶναι κρῖμα νὰ ἔχουμε τόσα καὶ τέτοια μέσα, γιὰ νὰ δεχομαστε πλούσια τὴν θεία Χάρι, καὶ νὰ μὴ τὰ χρῆσιμοποιοῦμε. Ἡ προσευχή, ἐπὶ παραδείγματι, μᾶς χορηγεῖ τὴ Χάρι καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὴ χρῆσιμοποιοῦμε ἐπιμελῶς, νὰ μὴν τὴ λησμονοῦμε, νὰ μὴν τὴν ὑποτιμοῦμε. Γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα βρίσκουμε χρόνο μέσα στὴν καθημερινότητά μας, καὶ δὲν βρίσκουμε χρόνο γιὰ τὴν προσευχή, γιὰ τὴν ἐπικοινωνία μας μὲ τὸν Πανάγαθο Θεὸ μας; Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὰ ὑπόλοιπα μέσα τὰ ὁποῖα προαναφέραμε. Δι' ὄλων αὐτῶν γεμίζουμε ἐσωτερικὰ ἀπὸ τὴν παντοδύναμη καὶ σωτικὴ θεία Χάρι. Δὲν εἶναι κρῖμα αὐτὴ νὰ μένει ἀνεκμετάλλευτη;

Στὸ κενὸ πέφτει ἡ θεία Χάρις καὶ στὶς περιπτώσεις κατὰ τὶς ὁποῖες χρῆσιμοποιοῦμε μὲν τὰ μέσα τῆς Χάριτος, ἀλλὰ δὲν συνεισφέρουμε καὶ τὸν δικὸ μας μικρὸ ἀγῶνα, δὲν κάνουμε τὴν δική μας μικρὴ ἀσκησι. Καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἡ Χάρις μένει ἀνενεργή· ἔρχεται μέσα μας, ἀλλὰ δὲν μᾶς συγκλονίζει, δὲν μᾶς κινητοποιεῖ, δὲν μᾶς ἐξαγιάζει, λόγῳ τῆς δικῆς μας ραθυμίας. Στὸ παράδειγμα ποὺ δώσαμε, ἔρχεται ἡ βροχὴ, ἀλλὰ τὸ ἔδαφος τῆς ψυχῆς μας δὲν εἶναι καλλιεργημένο, δὲν εἶναι ὀργανωμένο καὶ φυτευμένο, ὥστε νὰ μπορέσει μὲ τὴ βροχὴ νὰ καρποφορήσει.

Στὸ κείμενο τῆς περικοπῆς βλέπουμε, ἀκόμη, ὅτι ἡ δωρεὰ τῆς θείας Χάριτος μπορεῖ νὰ πέσει στὸ κενὸ καὶ ἀπὸ τὶς πολλὲς καὶ ποικίλες δοκιμασίεσ καὶ θλίψεσ τῆς ζωῆς: *ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις.* Καὶ σὲ αὐτὲς τὶς μὴ ἀρεστὲς περιπτώσεις πρέπει ὁ πιστὸς χριστιανὸς νὰ χρῆσιμοποιεῖ τὴ θεία Χάρι, ὥστε πρῶτα νὰ τὶς ἀντιμετωπίζει σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ δεύτερον νὰ τὶς ἀξιοποιεῖ γιὰ τὴν πνευματικὴ του πρόοδο καὶ προκοπή: *ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες...*

Καὶ στὶς ἀντιξοότητες πρέπει νὰ ἐνθυμούμαστε τὴν θεία Χάρι ποὺ ἔχει ἀποθηκευθεῖ μέσα μας καὶ νὰ τὴν χρῆσιμοποιοῦμε γιὰ τὴν ὑπέρβασι ἐν Χριστῶ ὄλων αὐτῶν τῶν θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν. Δὲν πρέπει νὰ ἀφήνουμε τὶς περιπέτειεσ τῆς ζωῆς μας νὰ ἀχρηστεύουν τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖα συνεχῶς καὶ ποικιλοτρόπως μᾶς χορηγεῖ.

Αυτογνωσία και Αυτοκριτική

2ο

δ) Τò πλοίο πού ἀναφέραμε προηγουμένως, γιὰ νὰ φτάσει στὸν προορισμό του, πρέπει νὰ ξέρει πού βρίσκεται τὴν κάθε στιγμή, καὶ ἔτσι νὰ ἐλέγχει ἂν πορεύεται σωστά. Διαφορετικά, ἢ θὰ πελαγοδρομεῖ, ἢ θὰ τσακιστεῖ σὲ ὑφάλους καὶ ξερονήσια. Κι ἐμεῖς, ἂν δὲν ἔχουμε ἀκριβῆ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐὰν δὲν ἐντοπίσουμε καὶ δὲν πολεμήσουμε τὰ ἀδύνατα σημεῖα μας, δὲν πρόκειται νὰ φτάσουμε στὸ τελικὸ λιμάνι, στὴν ἀγιότητα καὶ ὁμοίωσή μας μὲ τὸν Θεό.

ε) Ὁ ἀείμνηστος Ἄρ. Ἀσιώτης, στὸ βιβλίο του Πρὸς ὁλοκλήρωση τῆς προσωπικότητος, σημειώνει τὰ ἑξῆς: «Εἶναι φανερὸ ὅτι τὸ συναίσθημα τῆς αυτοκριτικῆς δὲν εἶναι συναίσθημα πολυτελείας, ἀλλὰ βασικὸ ὄργανο τοῦ ψυχικοῦ ὀργανισμοῦ, τὸ ὁποῖο κάθε ἄνθρωπος ἔχει στὴ διάθεσή του καὶ ὀφείλει νὰ χρησιμοποιεῖ, ἂν πράγματι ἐπιθυμῇ τὴν ἐπιτυχία στὴ ζωὴ του... Μὲ αὐτὴ ἐλέγχει κατὰ πόσον ἀκολουθεῖ τὴ γραμμὴ τῆς ἰσορροπίας στὴν πορεία του πρὸς τὸν ἀνώτερο σκοπὸ τὸν ὁποῖο θέτει στὴ ζωὴ του... Ἡ αυτοκριτικὴ καλεῖται νὰ δώσει τὴν ὀρθὴ γραμμὴ ὅσον ἀφορᾷ στὶς σχέσεις τοῦ ἀτόμου πρὸς τὸν ἑαυτό του, τὸν πλησίον του, τὸν Θεό...»

στ) Τὴν ἀνάγκη καὶ τὴν ἀξία τῆς αυτογνωσίας καὶ αυτοκριτικῆς εἶχαν ἐπισημάνει καὶ οἱ ἀρχαῖοι. Νὰ θυμηθοῦμε ἐκεῖνον τὸ κλασσικὸ τῶν Πυθαγορείων: «Πῆ παρέβην, τί δ' ἔρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἐπετελέσθη». Δηλαδή, «ποῦ ἐκτράπηκα, τί εἶπα, τί παραμέλησα νὰ κάνω πού ἔπρεπε νὰ κάνω». Καὶ ἐπίσης τὸ «γνώθι σαυτόν», πού πρῶτος δίδαξε ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος.

ζ) Οἱ ἅγιοι Πατέρες μας ἀσχολήθηκαν πολὺ μὲ τὸ θέμα τῆς αυτογνωσίας. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἔχει ἓνα θαυμάσιο λόγο πάνω στὸ «Πρόσεχε σεαυτῶ». Ὅλα σχεδὸν τὰ ἀσκητικὰ καὶ πνευματικὰ βιβλία ἔχουν γιὰ βασικὸ τους θέμα τὴν αυτογνωσία καὶ τὴν αυτοκριτική. Καὶ ἀπὸ τοὺς νεώτερους ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος ἔχει αὐτοτελῆ πραγματεία πάνω στὸ «Γνώθι σαυτόν», ἐνῶ ὁ π. Εὐσέβιος Ματθόπουλος στὸ βιβλίο του Ὁ Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἓνα ἐκτενὲς κεφάλαιο γιὰ τὴν αυτογνωσία. Ἄς προσπαθήσουμε νὰ παρακολουθήσουμε τὶς σκέψεις τους.

Καὶ πρῶτα:

2. Οἱ ἅγιοι Πατέρες μας γιὰ τὴν αυτογνωσία.

α) Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος μᾶς λέει γιὰ τὴν αυτογνωσία τὰ ἑξῆς: «Ἄς προσπαθήσουμε νὰ γνωρίσουμε καλὰ τὸν ἑαυτό μας, νὰ γνωρίσουμε καλὰ τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς μας γιὰτὶ τότε μόνο θὰ μπορέσουμε νὰ χρησιμοποιοῦμε καὶ τὰ κατάλληλα φάρμακα γιὰ τὴν θεραπεία μας. Γιατὶ ἐκεῖνος πού ἀγνοεῖ τὴν ἀρρώστια του δὲν θὰ λάβει κανένα μέτρο γιὰ τὴν θεραπεία τῆς». Καὶ σ' ἄλλο σημεῖο λέει: «Τίποτε δὲν κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀγνοεῖ τόσο τὸν ἑαυτό του, ὅσο τὸ νὰ εἶναι προσηλωμένος στὰ βιοτικά· καὶ τίποτε πάλι δὲν τὸν κάνει νὰ εἶναι τόσο προσηλωμένος στὰ βιοτικά,

ὅσο τὸ νὰ ἀγνοεῖ τὸν ἑαυτό του· ἐπειδὴ αὐτὰ ἐξαρτῶνται τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο... Ὅταν θὰ γνωρίσει τὸν ἑαυτό του, γρήγορα θὰ προχωρήσει καὶ σὲ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀρετῆς». Ἄλλου συμπληρώνει: «Εκεῖνος πού λησμονεῖ τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἀγνοεῖ πλέον καὶ τὸν ἑαυτό του».

Ἐνα ἐμπόδιο γιὰ τὴν γνωριμία τοῦ ἑαυτοῦ μας εἶναι ἡ κατάκριση. Γιὰ τὸν ρόλο τῆς στὴν ἄγνοια τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος μᾶς λέει: «Επειδὴ πολλοὶ δὲν ἐξετάζουν τὰ δικά τους ἁμαρτήματα, προτοῦ ἐξετάσουν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων, γι' αὐτὸ φωνάζουν καὶ κρίνουν μὲ τόση εὐκολία. Παραβλέπουμε τὰ δικά μας, καὶ ἀσχολούμαστε μὲ τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων». «Εκεῖνος πού δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὸ νὰ γνωρίσει τὸν ἑαυτό του, θὰ ἀσχοληθεῖ ὅπως ἔπαυτε μὲ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων». Ὅπως ἐπίσης, ἐκεῖνος πού ἀσχολεῖται μὲ τὸν ἑαυτό του, δὲν κάνει κανένα λόγο καὶ δὲν θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ ξένα».

Ὁ ἱερὸς Πατέρας φτάνει στὸ σημεῖο νὰ χαρακτηρίζει τὴν ἄγνοια τοῦ ἑαυτοῦ μας «χαλεπὴ φρενίτιδα».

Δηλαδή πολὺ βαρεὶά τρέλλα.

Μᾶς λέει ἀκόμα: «Εἶναι πολὺ συντελεστικὸς τρόπος, γιὰ νὰ ἐπανεέλθουμε στὴν ἀρετὴ, τὸ νὰ γνωρίζουμε τὸ μέγεθος τῶν ἁμαρτημάτων μας». Καὶ ἄλλου: «Εκεῖνος πού ἔχει ἐπίγνωση τῶν δικῶν του ἁμαρτιῶν, εὐκολότερα συγκωρεῖ τὸν σύνδουλό του». Καὶ προσθέτει: «Ἄν προσπαθοῦμε νὰ προσέχουμε τὸν ἑαυτό μας, δὲν ζημιωνόμαστε σὲ τίποτε».

β) Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης, στὴν Κλίμακά του, γράφει κάτι πολὺ σημαντικό:

«Εκεῖνος πού ἀπέκτησε αυτογνωσία ποτὲ δὲν θὰ ξεγελαστεῖ νὰ ἐπιχειρήσει κάτι ὑπὲρ τὴ δύναμή του. Ἄλλὰ προχωρεῖ στὸ ἑξῆς, πατώντας στερεὰ στὴ μακαρία αὐτὴ ὁδὸ τῆς ταπεινώσεως».

ZOH

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικὸν

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Καρύτση 14, (4ος ὄροφος) 105 61 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331 (Καθημερινὲς 8:00 - 14:00), e-mail: athenszoh@gmail.com

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπων: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐσωτερικοῦ (10 €)

μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ τοὺς ἑξῆς τρόπους:

- Μὲ κατάθεση στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, στὸν λογαριασμὸ πού διατηρεῖ ἡ Ἀδελφότητα ὑπ' ἀριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR150110132000013229600013)**, BIC/Swift Code: ETHNGRAA, δικαιούχος: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH». Στὴν αἰτιολογία νὰ ζητᾶτε νὰ σημειώνεται ρητῶς τὸ ὄνοματεπώνυμο τοῦ συνδρομητῆ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ (ZOH)
- Στὸ βιβλιοπωλεῖο «ZOH» (Καρύτση 14, Ἀθῆναι) καὶ συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεῖα
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ἔντυπο ταχυπληρωμῆς πού συναποστέλλεται ἀνὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα γιὰ ὅσους ἔχουν ὀφειλὴ (χωρὶς τέλη) ἢ μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στὴ δ/σηπ τοῦ περιοδικοῦ (Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆναι) (μὲ ἐπιβάρυνση μὲ τέλη)
- Σὲ κατὰ τόπους συνεργάτες καὶ ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ κόβουν σχετικὲς ἀποδείξεις.

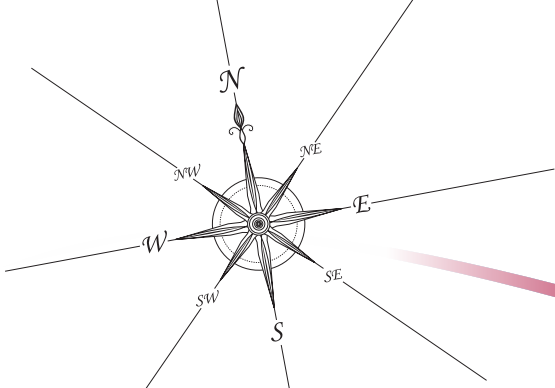
Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐξωτερικοῦ (25 €) / Κύπρου (15 €)

μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνο μὲ κατάθεση στὴν τράπεζα

Τὸ περιοδικὸ ἀποστέλλεται καὶ σὲ ἠλεκτρονικὴ μορφή (pdf)

ἀντὶ τῆς ἔντυπης μὲ τὴν συνδρομὴ τῶν 10 εὐρώ,

γιὰ ὅσους συνδρομητὲς τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ μᾶς τὸ δηλώσουν.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΓ.ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

(827 - 869, 815 - 885)

18

ΤΕΤΟΙΑ ἦταν ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Μακεδόνα ἱεραπόστολου!

Χαρούμενοι ὁ Μεθόδιος καὶ ἡ συνοδεία του συνέχισαν τὸ πολυήμερο κουραστικό τους ταξίδι, πού ὅμως, σὰν ἡ καρδιά εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ χαρὰ, γρήγορα κυλάει καὶ ξεκούραστο φαίνεται. Καὶ ἡ καρδιά τοῦ γέροντα Ἐπισκόπου ἦταν γεμάτη ἀπὸ τὴ θεία ἀγαλλίαση πὺ δίνει ἡ ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκπλήρωση ἐνὸς νοσταλγικοῦ ὄνειρου. Θὰ ξανάβλεπαν σὲ λίγο τόπους ἀγαπημένους, θὰ συναντοῦσαν πρόσωπα μὲ τὰ ὁποῖα τοὺς συνέδεαν ἀγῶνες καὶ πόθοι ἱεροί.

Καὶ νά, ἔφθασαν μπρὸς στὰ τρισέβδοξα τεῖχη τῆς δοξασμένης Πόλης. Μὲ χαρὰ τοὺς δέχθηκαν φίλοι καὶ γνωστοί. Μὲ συγκίνηση βάδισαν πάλι, ὕστερα ἀπὸ τόσο καιρὸ, στὰ λιθόστρωτα τῆς Βασιλεύουσας. Δάκρυα κύλησαν ἀπὸ τὰ μάτια τους, σὰν βρέθηκαν στὴν Ἁγία Σοφία, ἡ καρδιά τους κτύπαγε δυνατά, σὰν πέρναγαν τὸ κατώφλι τῶν βυζαντινῶν ἀνακτόρων.

Ὁ Αὐτοκράτορας Βασίλειος ὁ Μακεδὼν καὶ ὁ Πατριάρχης Μέγας Φῶτιος τοὺς δέχθηκαν μὲ χαρὰ καὶ μεγάλες τιμές. Μεγιστάνες καὶ ἄρχοντες τοὺς περικύκλωσαν. Ἀσπιάσθηκαν μὲ εὐλάβεια τὸ ἅγιο χερί τοῦ Μεθοδίου. Κι ὅλοι μὲ θαυμασμὸ ἐκφράζονταν γιὰ τὸ ἔργο τους καὶ τοὺς ρωτοῦσαν λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἀποστολή τους.

Καὶ ὁ Μεθόδιος μὲ ταπεινὴσιν καὶ ἀπλότητα τοὺς διηγῆθηκε τὰ γεγονότα τῶν ἐτῶν πὺ κύλησαν, καὶ τοὺς μίλησε γιὰ τὴν πλοῦσια καρποφορία πὺ χάρισε ὁ Θεός, καρπὸς γιὰ τοὺς τόσους κόπους των!

Ὁ Αὐτοκράτορας καὶ ὁ Πατριάρχης συγκινημένοι τὸν εὐχαρίστησαν καὶ τὸν ἐπαίνεσαν μὲ τὰ πιὸ θερμὰ λόγια γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο πὺ ἔφερε εἰς πέρας. *Ἦταν, τοὺς εἶπαν, ἔργο μεγάλο καὶ κοπιαστικὸ ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Σλάβων. Μὰ ἐσὺ καὶ ὁ μακάριος ἀδελφός σου τὸ πετύχατε, γιὰ εἶχατε τὸν Θεὸ προστάτη καὶ θουσιάσατε τὰ πάντα γιὰ τοὺς συνανθρώπους σας. Ἐνα μεγάλο "εὐγε" σὰς ἀνήκει.*

Ὁ Μεθόδιος εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλὰ λόγια καὶ τὶς τιμές, πὺ δὲν ἀνῆκαν σ' αὐτὸν καὶ τοὺς βοηθούς του, μὰ στὸν Κύριο τοῦ Οὐρανοῦ, πὺ τοὺς ἀξίωσε καὶ τοὺς ἐνίσχυσε νὰ φέρουν τὸ ἱεραποστολικὸ τους ἔργο ὡς αὐτὸ τὸ σημεῖο. Τώρα ἀπὸ τοὺς διαδόχους των ἐξηρῆατο νὰ τὸ συνεχίσουν.

Μέρες ἔμειναν στὴ Βασιλεύουσα. Ἐπίσημες λειτουργίες ἔκανε ὁ Μεθόδιος στὴν Ἁγία Σοφία, ὅπου πλήθη κόσμου ἀκόρταγα ἄκουγαν τὰ νέα ἀπὸ τὴν ἱεραποστολικὴ ἔργασια ἀνάμεσα στοὺς Σλάβους. Συχνὰ δάκρυα αὐλάκωναν τὸ γέρικο πρόσωπό του. Ἦταν δάκρυα χαρᾶς γιὰ τὴν τόση εὐλογία πὺ τοῦ χάρισε ὁ Θεός. Δάκρυα εὐγνωμοσύνης, πὺ ξανάβλεπαν τὰ μέρη τοῦτα, πὺ φεγγοβολοῦσαν τὸ θεῖο Φῶς. Καὶ ἡ συγκίνησή του μεταδιδόταν στὸ ἀκροατήριό του, πὺ σὰν μιὰ μᾶζα ἀδιάσπαστη ξέσπαγε σὲ δοξολογητικούς ὕμνους στὸν Ὑψιστο.

Σὲ λίγο καιρὸ εἶχαν τὴν τελευταία συνάντησιν στὰ ἀνάκτορα. Ὁ Βασίλειος ὁ Μακεδὼν καὶ οἱ μεγιστάνες του τοὺς ἀποχαιρέτησαν καὶ τοὺς εὐχέθηκαν νὰ συνεχίσουν τὴν ἱεραποστολή τους. Τοὺς προσέφεραν δῶρα καὶ τοὺς προέπεμψαν ὡς τὰ τεῖχη τῆς πόλης. Ἀπὸ ἐκεῖ εἰδικὴ ἀκολουθία τοὺς συνόδευσε ὡς τὴν ἔδρα τους, τὴ Μοραβία.

Μὲ τὸ τέλος τοῦ ταξιδιοῦ, ἀνοίγει καὶ ἡ τελευταία περίοδος τῆς ἱεραποστολικῆς δράσης τοῦ ἁγίου Μεθοδίου. Τὴν περίοδο αὐτὴ δὲν τὴν χαρακτηρίζουν οἱ συνεχεῖς μετακινήσεις, οἱ πολλὲς ὁμιλίες. Τὰ χρόνια τὸν ἔχουν κάμψει. Δὲν μπορεῖ εὐκόλα νὰ μετακινηθεῖ. Κουράζεται ὅταν μιλάει.

Ἔτσι, ἀναγκαστικὰ περιορίζει, σὲ ἕκτασιν, τὴ σπορὰ τοῦ θεοῦ Λόγου. Ἀφιερώνει τὶς ὥρες καὶ τὶς πνευματικὲς του δυνάμεις στὸ μεταφραστικὸ ἔργο. Καὶ εἶναι κι αὐτὸ δύσκολο καὶ κουραστικό, ὅταν μάλιστα πρόκειται γιὰ τὴν Ἁγία Γραφή. Τὴν Καινὴ Διαθήκη τὴν εἶχε μεταφράσει ὁ Κύριλλος. Τώρα ὁ Μεθόδιος μεταφράζει μὲ τὴ βοήθεια δυὸ ταχυγράφων μαθητῶν του ὅλη τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, πλὴν τῶν βιβλίων τῶν Μακκαβαίων. Τὸ ἔργο αὐτὸ ἔγινε μέσα σὲ ὀκτῶ μῆνες. Ἄθλος πραγματικὸς γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, μὲ τὰ πρωτόγονα τότε μέσα!

Τέλειωσε ἡ σλαβικὴ μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Τὴν ἐπομένη, 26 Ὀκτωβρίου, ὁ γέροντας Ἐπίσκοπος λειτουργῆσε κι εὐχαρίστησε τὸν Θεὸ γιὰ τὴν δύναμιν πὺ τοῦ ἔδωσε, νὰ φέρει εἰς πέρας κι αὐτὴ τὴν δύσκολη ἔργασια!

Λίγο καιρὸ ἀργότερα οἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκαταλείπουν ἀκόμα περισσότερο. Πέφτει στὸ κρεβάτι ἄρρωστος. Μὰ ἡ ψυχὴ του εἶναι πάντα φλογερή. Καλεῖ κοντὰ του τοὺς ἀγαπημένους του συνεργάτες, τὸν Γοράσδο, τὸν Κλήμεντα, τὸν Ναοῦμ καὶ ἄλλους, καὶ τοὺς λέει:

- Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ συνεχίσετε μόνοι σας τὸν δρόμο. Μέχρις ἐδῶ ἦταν γιὰ μένα. Δὲν θὰ σὰς ἀκολουθήσω ἄλλο. Μὲ καλεῖ ὁ Κύριος. Πάω μὲ χαρὰ νὰ τὸν συναντήσω, νὰ δῶ καὶ τὸν ἀδελφὸ μου Κύριλλο. Ἔσεῖς ὅμως συνεχίσατε τὸ ἔργο μου. Ξέρω ὅτι μετὰ τὴν τελευτὴ μου «εἰσελεύσονται καθ' ὑμῶν λύκοι βαρεῖς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, τοῦ ἀποσπᾶν τὸν λαὸν ὀπίσω αὐτῶν», ἐσεῖς ὅμως νὰ ἀντισταθεῖτε καὶ νὰ μείνετε στερεοὶ στὴν πίστη!

Λόγια προφητικά, πὺ θὰ ἔκαναν βαθεῖα ἐντύπωση στοὺς συνεργάτες του!

Σὲ λίγο πέφτει σὲ λήθαργο. Κάποτε ἀνακτᾶ τὶς αἰσθήσεις του. Κοινωνεῖ γιὰ τελευταία φορὰ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ψελλίζει τὶς λέξεις: «Εἰς χεῖρας σου, Κύριε, παραδίδωμι τὴν ψυχὴ μου» καὶ φτερουγίζει στὰ Οὐράνια. «Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ» τὴν 6ην Ἀπριλίου 885, στὴ Μοραβία.

(Συνεχίζεται)

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ

Σεπτέμβριος. Μετά τις καλοκαιρινές διακοπές, τὸ κουδούνι στὰ σχολεῖα θὰ κτυπήσει καὶ πάλι, καὶ τὰ προαύλια θὰ γεμίσουν μὲ τις χαρούμενες φωνές τῶν παιδιῶν. Ἀλλὰ οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἀμείλικτοι! Τὸν Σεπτέμβριο ἔχουν ἐγγραφεῖ νὰ φοιτήσουν στὴν Α΄ Δημοτικοῦ 71.181 παιδιά. Δεκαπέντε μόλις χρόνια νωρίτερα, τὸ 2010, οἱ μαθητὲς ποὺ φοίτησαν στὴν Α΄ Δημοτικοῦ ἦταν 115.000. Ἄραγε, συνειδητοποιοῦμε τὴν τραγικότητα τῶν ἀριθμῶν; Δὲν συγκρίνουμε τὸ σήμερα μὲ τις μακρινές δεκαετίες τοῦ '50 ἢ τοῦ '60, ὅταν τὰ δεδομένα ἦταν τόσο διαφορετικά. Συγκρίνουμε μὲ λίγα χρόνια πρὶν, μὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ μᾶς φαίνεται ὡς νὰ ἦταν μόλις χθές. Καὶ ὅμως... Ὅταν ἀπὸ τις 115.000 (ἀριθμὸ οὕτως ἢ ἄλλως δραματικά μειωμένο σὲ σχέση μὲ κάποιες δεκαετίες πρὶν) μέσα σὲ λίγα χρόνια πέφτουμε στὶς 71.181, αὐτὸ, ποὺ ἀντιστοιχεῖ σὲ μιὰ μείωση κατὰ 40%, δὲν εἶναι ἀπλῶς αἰσθητὴ πτώση· εἶναι δραματικὴ κατάρρευση. Νὰ μποῦμε καὶ στὸν πειρασμὸ νὰ σχολιάσουμε ὅτι καὶ σὲ αὐτὲς τις 71.181 περιλαμβάνεται ἀναλογικὰ πολὺ μεγαλύτερος ἀριθμὸς παιδιῶν ποὺ δὲν ἔχουν ἑλληνικὴ καταγωγή;... Ἄς μὴν ξύνουμε περισσότερο τὴν πληγὴ... Ἀλλὰ ἂς τὸ πάρουμε ἀπόφαση ὅτι κάτι πρέπει νὰ κάνουμε, γιὰ νὰ τὴ θεραπεύσουμε! Τὸ κουδούνι στὰ σχολεῖα θὰ κτυπήσει. Πόσοι ὅμως ἀκοῦμε τὸ «καμπανάκι», ποὺ κτυπᾷ δραματικά ἐδῶ καὶ καιρὸ;

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Ἡ ἔκθεση "World Watch" τοῦ διεθνοῦς ὀργανισμοῦ "Open Doors" γιὰ τὸ 2025 μᾶς ἀποκαλύπτει ἀλήθειες ποὺ εἶτε ἀγνοοῦμε εἶτε –μὲ περισσὴ εὐκολία– λησμονοῦμε. Περισσότερα ἀπὸ 380 ἑκατομμύρια χριστιανῶν σὲ ὅλο τὸν κόσμo ἀντιμετωπίζουν ἀνελέπτες διώξεις καὶ διακρίσεις γιὰ τὴν πίστη τους. Ἐνας στοὺς ἐπτά χριστιανούς ἀντιμετωπίζει διωγμὸ (στὴν Ἀφρικὴ ἢ ἀναλογία διαμορφώνεται σὲ ἕναν στοὺς πέντε, καὶ στὴν Ἀσία σὲ δύο στοὺς πέντε). Μόνο τὸ περασμένο ἔτος δολοφονήθηκαν γιὰ τὴν πίστη τους 4476 χριστιανοὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμo. Σὲ χώρες ὅπως ἡ Νιγηρία μιλάμε γιὰ ἀληθινὴ γενοκτονία. Ἀπὸ τὰ 34,5 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ποὺ ὑπέστησαν βίαιους ἐκτοπισμούς σὲ ὅλο τὸν κόσμo, τὰ 16,2 ἦταν χριστιανοὶ ποὺ ἐκδιώχθηκαν γιὰ τὴν πίστη τους. Καὶ ὅλα αὐτὰ δὲν γίνονται μόνο κάπου μακριά. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι μόνο τὸ 2023 καταγράφηκαν 2.444 ἐγκλήματα μίσους κατὰ χριστιανῶν σὲ 35 εὐρωπαϊκὲς χώρες. Καὶ ὅμως, γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα σχεδὸν κανένας δὲν μιλάει, οὔτε βέβαια ὀργανώνονται πορεῖες καὶ ἐκδηλώσεις συμπαρατάσεως. Ὅπως ἀποδεικνύεται ὅτι ἀκόμα καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς μᾶς εἶναι... à la carte... Καὶ φαίνεται ὅτι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα σύμπτωμα τοῦ πολέμου ἐνάντια στὴ χριστιανικὴ πίστη: ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι πόλεμοι μᾶς συγκινοῦν καὶ μᾶς κινητοποιοῦν σὲ διαμαρτυρίες καὶ ἀντιδράσεις, καὶ μόνο μπροστὰ σὲ αὐτὸν κλείνουμε ἐπιδεικτικὰ τὰ μάτια μᾶς...

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ἐχομε ἤδη ὑπερβῆ τὰ πενήντα χρόνια ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ τραγωδίαν τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1974. Ἡ κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκονται σήμερα τὰ πράγματα περιγράφεται ἐναργέστατα στὸ παρακάτω κείμενο: «Ἡ Τουρκία, ἡ ὁποία ἐπενέβη στρατιωτικὰ στὸ νησί μὲ τὸ πρόσχημα τῆς «ἐγγυητικῆς εὐθύνης» γιὰ τὴν προστασία τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς συνταγματικῆς τῆς τάξης, ἔχει ὑπερβῆ τις ἐγγυητικῆς εὐθύνης, ἔχει πραγματοποιήσει ἐθνοκάθαρση στὸ βόρειο τμήμα τῆς Κύπρου, ἔχει χωρίσει τὸ νησί στὰ δύο μὲ σύνορα, ἔχει λεηλατήσει τις περιουσίες τῶν Ἑλληνοκυπρίων καὶ, κατὰ παράβαση τῶν Συμβάσεων τῆς Γενεύης τοῦ 1949, ἔχει μεταφέρει πληθυσμούς στὸ νησί, διαταράσσοντας τὴ δημογραφικὴ δομὴ καὶ ἐγκαθιδρύοντας ἕνα αὐτονομιστικὸ πολιτικὸ καθεστῶς-μαριονέτα πιστὸ στὴν ἴδια». Τὰ παραπάνω δὲν προέρχονται ἀπὸ κάποιον κείμενο γραμμένο γιὰ... ἐσωτερικὴ κατανάλωση. Γράφονται, κατὰ λέξη, σὲ ἐπιστολὴ ποὺ ἀπέστειλαν Τουρκοκύπριοι(!) στὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Νίκο Χριστοδουλίδη, ὅπου, μεταξύ ἄλλων, ζητοῦν νὰ θέσει ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία στὸ Διεθνὲς Ποινικὸ Δικαστήριον τῆς Χάγης τὸ θέμα τῆς συστηματικῆς μεταφοράς πληθυσμοῦ ἀπὸ τὴν Τουρκία στὸ βόρειο τμήμα τῆς Κύπρου, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀλλοίωση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴ νόθευση τῆς βούλησης τῶν Τουρκοκυπρίων. Τὰ σχόλια περιττεύουν...

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Σὸκ προκάλεσε ἡ πολύνεκρη τρομοκρατικὴ ἐπίθεση τῆς 22^{ας} Ἰουνίου στὸν ἑλληνορθόδοξο ἱερὸ ναὸ Προφήτου Ἠλία στὴ Δαμασκὸ τῆς Συρίας, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Θεῆας Λειτουργίας, μὲ ἀποτέλεσμα 25 ἀνθρωποὶ νὰ χάσουν τὴ ζωὴ τους καὶ δεκάδες νὰ τραυματισθοῦν. Στὸν ἀπόηχό της, τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο ἐνέκρινε στὶς 10 Ἰουλίου μὲ συντριπτικὴ πλειοψηφία ἕκτακτο ψήφισμα γιὰ τὴν ἀνάγκη προστασίας τῶν χριστιανικῶν μειονοτήτων στὴ Συρία, καταδικάζοντας ἀπερίφραστα τὴν ἐπίθεση. Νωρίτερα φέτος, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶχε θυμώσει ὅτι «ἡ Συρία ἀπέτελε τὸ λίκνο τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀφοῦ ἐκεῖ οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ὀνομάσθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ Χριστιανοὶ καὶ ἐντὸς τῶν κόλπων της ἀνδρώθηκαν ἅγιες μορφές μὲ πανανθρώπινη ἀκτινοβολία, ὅπως οἱ ἅγιοι Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Συμεὼν ὁ Στυλίτης». Ὅταν οἱ χριστιανοὶ τῆς σημερινῆς Συρίας ἀπευθύνουν ἑκκλήση γιὰ βοήθεια, ἡ ἀντίδρασή μᾶς δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ περιορίζεται οὔτε σὲ εὐχολόγια καὶ ἀνούσιες καταδίκες, οὔτε ἀπλῶς καὶ μόνο σὲ μιὰ ρηκὴ συναισθηματικὴ ἀντίδραση, ποὺ κρατᾷ γιὰ λίγο μόνο καὶ τὴν ξεχνᾷμε ἀπὸ τὴν ἐπόμενη κιόλας μέρα. Προφανῶς χρειάζεται κάτι πὺ οὐσιαστικὸ ἀπὸ αὐτὸ.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Καρύτσου 14,
105 61 Ἀθήναι